

FUgrics

FUgrics

**Sarjakuvia suomalais-
ugrilaisesta maailmasta**

**Comics from
the Finno-Ugric World**

Sanna Hukkanen & Anna Voronkova (toim./eds.)

UMPIHANKI

© Elävä kieli -projekti, Living language project, Sanna Hukkanen,
Anna Voronkova & sarjakuvien tekijät/authors of the comics 2020

Kartat ja kuvitukset/maps and illustrations: Mihail Nikolaev
Etuliepeen kartta/map on the front leaf: Sanna Hukkanen
Tekijöiden esittelykuvat/drawing on the introduction: Anna Voronkova
Englanninkielisten tekstien tarkistus/editing of the English texts: Mark Waller
Graafinen suunnittelu/graphic design: Elina Salonen

Kirja on osa Elävä kieli-projektia, jota on rahoittanut vuosina 2016–2019
Koneen säätiö, M. A. Castrénin seura, Karjalan Sivistysseura, WSOY kirjallisuussäätiö
sekä Suomen suurlähetystö Moskovassa. Kiitämme rahoittajia!

This book is part of the Living Language project that has received funding in 2016–19
from the Kone Foundation, M.A. Castrén Society, Karelia Cultural Society, WSOY Literary
Foundation and the Finnish Embassy in Moscow. We want to thank our funders.

Tästä kirjasta on julkaistu myös venäjän/englanninkielinen painos
yhteistyössä Periodika-kustantamon (Petroskoi 2020) kanssa.

This book has also been published in Russian/English in
cooperation with Periodika publishers (Petrozavodsk 2020).

UMPIHANKI

Suomen Rauhanpuolustajat
www.rauhanpuolustajat.org

ROSEBUD

Rosebud Books Oy
www.rosebud.fi

ISBN: 978-952-731-328-2

Paino:

Sisällys / Contents

Johdanto _ 6

Introduction _ 8

Karjala ja vepsä / Karelian and Veps _ 11

Udmurtti / Udmurt _ 25

Komipermjakki / Komi-Permyak _ 31

Hanti ja Mansi / Khanty and Mansi _ 41

Mari _ 61

Saamen kielet / Sámi languages _ 73

Komi _ 93

Seto _ 103

Ersä ja mokša / Erzya and Moksha _ 107

Vatja ja inkeroinen / Votic and Ingrian _ 119

TÄMÄ KIRJA on kokoelma sarjakuvia tekijöiltä, jotka taistelevat rohkeasti kielensä säilymiseksi valtakulttuurin sisällä. Sarjakuvat on piirretty suomalais-ugrilaisilla vähemmistökielialueilla järjestämässämme työpajoissa vuosina 2015-2019. Suurin osa osallistujista ei ollut koskaan ennen piirtänyt sarjakuvia.

Projektin toteuttamiseen meidät ajoi jaettu rakkaus ja intohimo sarjakuviin. Anna opiskeli suomea yliopistossa ja oppi käytännön arkikieltä ja kulttuurisen mentaliteetin ymmärrystä nimenomaan sarjaku-

vista. Annalla on takana lähes 10 vuoden kokemus työskentelystä KomMissia-sarjakuvafestivaalilla ja Respect-sarjakuva- ja ihmisoikeusprojektissa Moskovassa. Sanna on ollut mukana Maailman sarjakuvat ry:n toiminnassa ja järjestänyt sarjakuvatyöpajoja vammaisryhmille Tansaniassa sekä maahanmuuttajille Suomessa. Uskomme, että sarjakuva voi tarjota erilaisille vähemmistöille välineen saada äänensä kuuluviin enemmän tai vähemmän syrjävän yhteiskunnan paineessa.

Järjestimme projektimme ensimmäiset työpajat Petroskoissa vuonna 2015 karjalan- ja vepsänkielisille osallistujille. Haltioiduinme heidän sarjakuvistaan niin kovin, että päätimme toteuttaa työpajoja muillakin suomalais-ugrilaisilla alueilla. Löysimme ensimmäiset yhteistyökumppanimme Udmurtiasta Suomen Moskovan suurlähetystön avulla. Sen jälkeen kieliaktivisteja alkoi löytyä puskaradion kautta ja päädyimme matkustamaan paikkoihin joista emme olleet älyneet haaveillakaan!

Työskentelemme vähemmistökielten puhujien kanssa, koska heidän tarinansa ovat kiehtovia ja voimakkaita. Erityisesti Venäjällä vähemmistökielet ovat säilyneet parhaiten maaseudulla vanhemman sukupolven vaalimina. Lapset eivät niitä enää puhu eivätkä vanhemmat pidä asiaa tärkeänä. Kylissä pitämässämme työpajoissa piirrettiin tarinoita paikallishistoriasta sekä mytologiasta, jota paikoin yhä kunioitettiin elävänä perinteenä. Jotkut sarjakuvat ovat niin henkilökohtaisia ja koskettavia että puhkesimme kyyneliin! Kaupungeissa törmäsimme nuoriin urbaaneihin aktivisteihin jotka etsivät juuriaan ja opiskelivat jo kerran kadottamaansa kieltä. Heidän sarjakuvansa käsittelevät vähemmistökielisiä modernin teknologian sovelluksia ja nuorten kulttuuritoimintaa. Ne tarjoavat ratkaisuja haasteisiin. Molemmat näkö-

kulmat ovat tärkeitä kokonaiskuvan ymmärtämisessä.

Sarjakuvat ovat osoittautuneet monestakin syystä täydelliseksi välineeksi uhanalaisten kielten tukemiseen. Sarjakuva on helppo oppia, halpa toteuttaa ja yksinkertainen julkaista. Olemme huomanneet, että kaikki babuškoista pikkulapsiin rakastavat sarjakuvien tekemistä ja lukemista. Tekstin ja kuvan yhdistelmässä piilee mahtava voima, kun jo kuva yksinään voi ilmaista enemmän kuin tuhat sanaa. Visuaalinen kerronta voi myös murtaa kielimuurit ja muodostaa uuden yhteyden kieleen, perinteisiin ja maantieteeseen.

Tämän kirjan lisäksi sarjakuvat on julkaistu nettisivuillamme ja näyttelyssä, joka on matkustanut laajalti festivaaleilla, yliopistoilla, kirjastoilla ja kulttuurikeskuksilla. Olemme tehneet sarjakuvistamme animaatioita, joissa kuuluu kieli tekijöiden omalla äänellä. Yhteistyökumppanimme ovat järjestäneet innolla omia työpajoja, näyttelyitä ja sarjakuvatapahtumia. He ovat julkaisseet sarjakuviaan paikallislehdissä ja sosiaalisessa mediassa sekä painattaneet niistä postikortteja ja t-paitoja. Yhdessä olemme muodostaneet monikulttuurisen yhteisön joka on onnistunut rikkomaan rajoja ja luomaan uusia ystävyysuhteita idän ja lännen välille. Toivotamme sinulle hyvää matkaa suomalais-ugrilaiseen maailmaan!

THIS BOOK is a collection of comics made by authors who struggle bravely to preserve their language within a dominant culture. The comics were made in workshops that we organised in the Finno-Ugric minority language areas in 2015–2019. Most of the participants had never drawn comics before.

We came up with this project because we share a love and passion for comics. Anna studied Finnish at university and learned important daily life phrases and cultural mentality through comics. For almost 10 years she worked for the KomMissia comics festival

in Moscow and a comics/human rights project Respect. Sanna has background in an NGO called World Comics Finland and had been organising comics workshops for groups of people with disabilities in Tanzania and for immigrants in Finland. We believe that comics can help different minorities to get their voice heard despite the pressure of the surrounding, and more or less discriminating, society.

We organised our project's first workshops for Karelian and Veps language speakers in Petrozavodsk in 2015. The comics were so inspiring

that we decided to take the same concept to other Finno-Ugric areas and to see what would happen. We found our first partners in Udmurtia with the help of the Finnish embassy in Moscow. One language activist recommended another, and we ended up visiting places we had never even dreamed about!

We work with native language speakers because their stories are fascinating and powerful. Especially in Russia, minority languages have mainly been preserved in the rural areas by the older generation. Children can't speak them anymore and their parents don't see the importance of teaching them. In these villages people were drawing stories about local history and mythology that they sometimes still cherished as a living tradition. Some comics were so personal and emotional that they made us cry! In the cities, we found young activists who were rediscovering their roots and relearning their language. Their comics deal with language applications in modern technology and cultural youth activities. They offer solutions to problems. Both perspectives are important in understanding the whole picture.

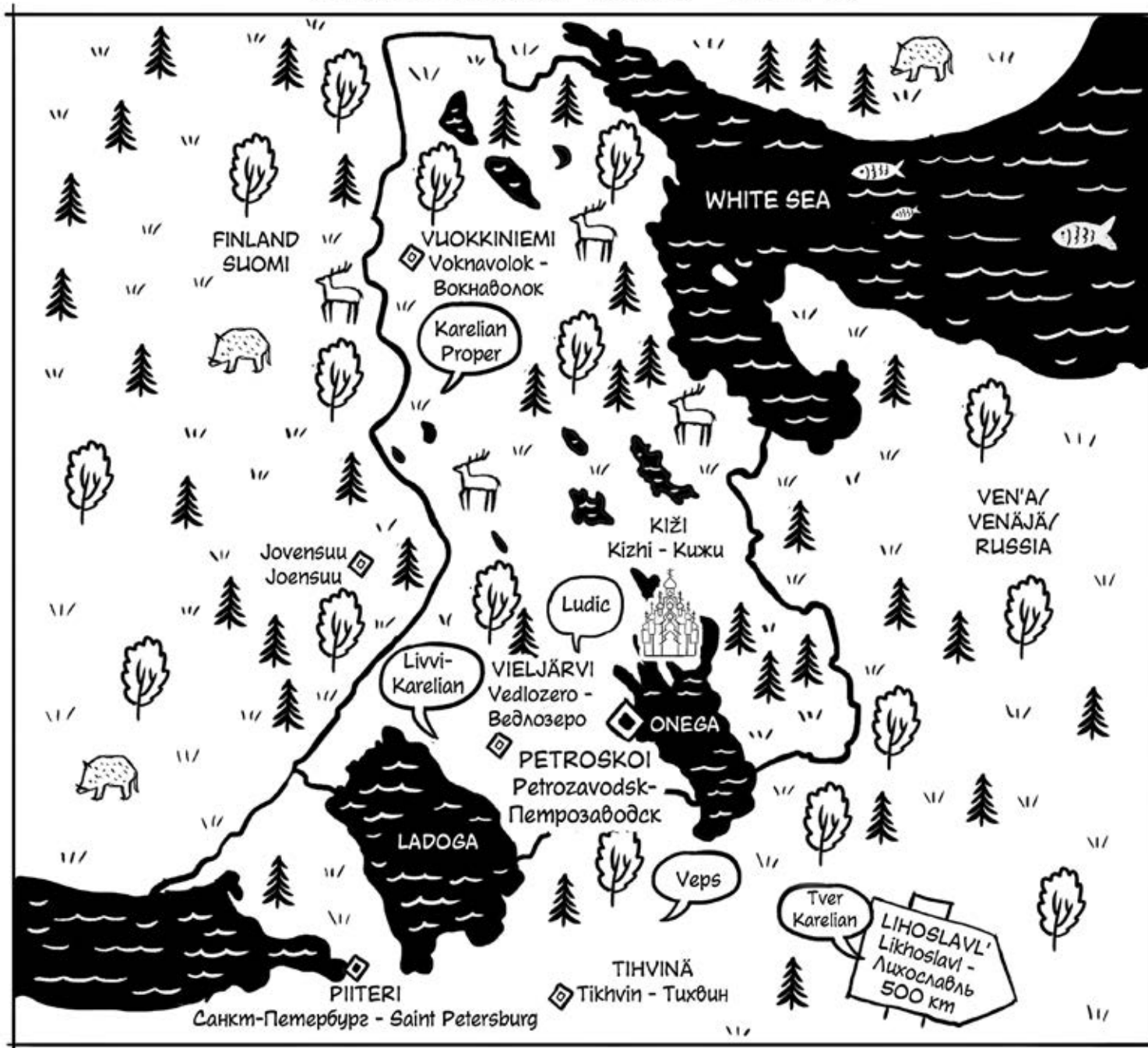
Comics have turned out to be a perfect medium for supporting endangered languages for several

reasons. They're easy to learn, cheap to make and simple to publish. We have noticed that everybody from babushki to little children love creating and reading comics. There's an amazing power in the combination of text and images, and a picture alone can express more than a thousand words. Visual narrative can also break language barriers and offer a first approach to language, traditions and geography.

In addition to this book, these comics have appeared on our website and in our exhibition that has travelled widely to festivals, universities, libraries and cultural centers. We have also made comics into animations so that viewers can hear the languages in the voices of the authors. Our partners have been enthusiastically organising their own workshops, exhibitions and comics events. They have published their comics in local newspapers and on social media, and have printed them as postcards or as t-shirts. Together we have formed a multicultural community that has managed to break down borders and create new friendships between east and west. We hope you enjoy Your journey around the Finno-Ugric world!

KARJALA JA VEPSÄ KARELIAN AND VEPS

Karjala ja vepsä

Karjalaa puhuu noin 40 000-60 000 henkeä Venäjän ja Suomen alueella. Päämurteet ovat varsinaiskarjala ja livvinkarjala. Vepsän puhujia on Venäjällä noin 3000. Petroskoissa ilmestyy karjalankielinen viikkolehti Oma Mua sekä vepsänkielinen viikkolehti Kodima. Lastenlehti Kipinä ilmestyy karjalaksi ja vepsäksi. Karjalan tasavallassa voi seurata karjalankielisiä TV-uutisia ja -ohjelmia. Myös Suomen puolella on muutamia säännöllisiä karjalankielisiä julkaisuja sekä viikottaiset radiouutiset YLE:llä. Olemme järjestäneet useita sarjakuvatyöpajoja Karjalan tasavallassa, Tverin Karjalassa ja Suomen puolella vuosien 2015-2018 aikana. Yhteistyökumppaneitamme ovat toimineet Periodika-kustantamo ja Karjalan Rahvahan Liitto Petroskoissa, Karjalan Kielen Kodi Vieljärvellä, Lihoslavl'n kirjasto Tverin alueella sekä Itä-Suomen yliopisto Joensuussa.

Karelian and Veps

There are estimated 40 000-60 000 Karelian language speakers in Russia and Finland. The main linguistic varieties are Karelian Proper and Livvi-Karelian. Veps is spoken by 3 000 people in Russia. There is a Karelian weekly newspaper Oma Mua, the Veps weekly Kodima, along with a children's magazine Kipinä in both languages published in the Republic of Karelia. There are Karelian TV news and programs on the Russian side of Karelia. In Finland there are also Karelian publishers and a weekly radio news program. We organised several comics workshops in 2015-2018 in the Republic of Karelia, in Tver Karelia and in Finnish Karelia. Our partners in Karelia are Periodika publishing house and Karelian People's Union in Petrozavodsk, Home of the Karelian language in Vedlozero, the Library in Likhoslavl in Tver and the University of Eastern Finland in Joensuu.

OMA MAA

Oma maa.

OWN COUNTRY

Minne lentää?

Where shall
we fly to?

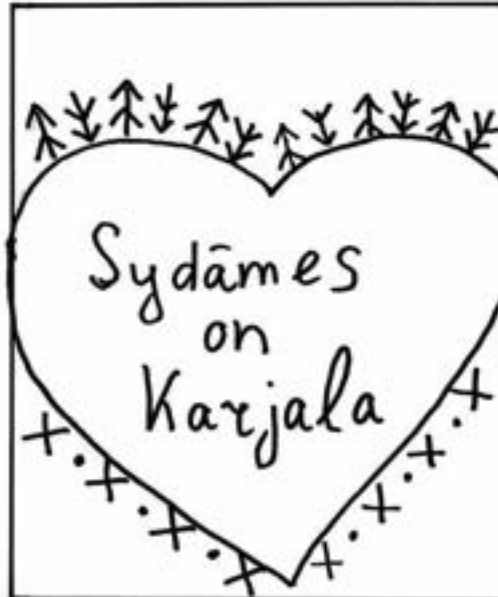

Karjalaan,
omaan Karjalaan

To Karelia,
my own Karelia

Missä on Karjala?

Where is Karelia

Sydämessä
on karjala

Karelia is
in my heart

Jelena Andrejeva
(livvinkarjalaksi),
Petroskoi, Karjalan
tasavalta, Venäjä 2015

*Elena
Andreeva*

Elena Andreyeva
(in Olonets Karelian),
Petrozavodsk,
Karelia, Russia 2015

KUOLEMATON KIELI

KOLEMATON KEL'

IMMORTAL LANGUAGE

*Vepsäläisiä
on niin vähän...
Mitä varten
opiskelet vepsää!?*

*There are so
few Vepsians ...
Why do you
study Veps!?*

*Opetan omat lapseni
puhumaan vepsää.*

*I will teach
my children to
speak Veps.*

*Lapsemme
kasvavat ja
opettavat omille
lapsilleen
äidinkieltään.*

*Our children
grow up and teach
their children
to speak their
mother tongue.*

*Tulevaisuudessa
vepsäläisiä
on paljon!*

*In the future
there will be
many Vepsians!*

Galina Baburova
(vepsäksi),
Petroskoi, Karjalan
tasavalta, Venäjä 2015

Galina Baburova
(in Veps),
Petrozavodsk, Karelia,
Russia 2015

GAL'A

EPÄONNINEN KALASTUS

Ozatoi kalatez Onnetoi kalastus

НЕУДАЧНАЯ РЫБАКА

UNSUCCESSFUL FISHING TRIP

Illalla... /
Yöllä... /
Nousen ylös varhain
aamulla, kun vaimoni
on vielä nukkumassa.

In the evening /
In the night... /
I will get up early in the
morning when my wife
is still asleep.

Vepsäläisillä kalastajilla on ennusmerkki. Kun kalastusretkelle mennessäsi tapaats naisen, käänny kotiin päin. Muuten kalaonnea ei tule!

The Veps fishermen believe in a sign. If you meet a woman when going fishing, turn back. You will catch no fish!

Aamulla... /
Vaimo on vielä
nukkumassa, kalaa
tulee paljon!

In the morning... /
My wife is still
sleeping, I shall
catch a lot!

Hei naapuri!
Minne matka? /
Ei enää
minnekään...

Hello neighbour!
Where to? /
Nowhere,
anymore...

Maria Filatova
(vepsäksi), Petroskoi,
Karjalan tasavalta,
Venäjä 2015

Maria
Filatova

Maria Filatova
(in Veps),
Petrozavodsk,
Karelia, Russia 2015

MINUN KIELI ELÄÄ

MIUN KIELI ELÄY

MY LANGUAGE IS ALIVE

Lapsuus /
Sieltähän mummon
tyttö tuleeikin, voi miten
näättejä kukkia työllä on
mekossa, tule mummon
syliin, paistetaan sinulle
lettuja, tule mennään
yhdessä...

Childhood /
Here comes Granny's
girl - Oh what a
pretty dress my girl
has. Come to Granny.
I'll make you pancakes.
Let's go...

Myöhemmin
yliopistossa /
Karelian kielen kurssi

Later at university /
Karelian language
course /
We used to speak
Karelian at home /
That's not possible,
you've been living in
Finland for so long!
(in Finnish)

Eikö minulla
ole kieltä? /
Mummo

Don't I have
a language? /
Grandmother

Nykyisin /
Kalenteri 2017 /
Muista laulut /
Tarkista sanat /
Keskustelukerho klo
17.00 / Muista käännös /
Käännösseminaari/
Karelian kielen klubi

Today / Calendar 2017 /
Remember song
rehearsal /
Conversation club at
17.00 / Check words /
Translation seminar /
Karelian language
club

Katerina Paalamo
(varsinaiskarjalan
etelämurre), Joensuu,
Suomi 2017

Katerina Paalamo
(Karelian Proper,
southern dialect),
Joensuu, Finland 2017

©SANDRA KAT'T'

KUKA VIE?

KENBO VIE?

WHO IS RESPONSIBLE?
(A KARELIAN PROVERB)

Päiväkoti /
Koulu /
Terve! /
Terve!

Kindergarten /
School (In Russian) /
Hello! / Hello!

Päiväkodissa ei
puhuta karjalaa! /
Ei koulussakaan!

They don't
speak Karelian at
kindergarten! /
Nor in school!

Kotonakin täytyy
puhua karjalaa! /
Niinkö!?

You have to speak
Karelian at
home too! /
True!?

Mašoi, Miikul!
Lähdetään kotiin!

Mashoi, Miikul!
Let's go home!

Ilja Mošnikov
(livvinkarjalaksi),
Joensuu, Suomi 2017

Ilya Moshnikov
(Olonets Karelian),
Joensuu, Finland 2017

OMA
AURINKO

OMA PÄIVÄINE

OWN
SUN

*Mikä tuo on? /
Aurinko keskitalvella!*

*What's that? /
Sun in the middle
of winter!*

Niin kaunis ja lämmin!

So pretty and warm!

*Minullapa on
oma aurinko! /
Mikäs se on?*

*I have my
own sun! /
And what's that?*

*Oma kieli
lämmittää mieltä
Talvellakin!*

*My own language
warms my heart.
In winter too!*

Karma Ääpälä

Karma Ääpälä
(karjalaksi),
Joensuu,
Suomi 2018

Karma Ääpälä
(in Karelian),
Joensuu,
Finland 2018

**TARINA
LIHOSLAVLISTA**

ŠUARNA LIHOSLAVL'AH NÄH

**THE STORY
OF LIKHOSLAVL**

Ammoisina aikoina
Lihoslavl'n paikalla
oli metsää ja suota

In ancient
times before
Likhoslavl was
founded, there
was forest
and swamp

Yht'äkkiä
tulivat tataarit

Suddenly
the Tatars
came

He halusivat
tuhota Toržkun
kaupungin /
Näyttäkää meille
tie Toržkuun?!

They wanted
to destroy
Torzhku town /
Show us the
way to Torzhku?!

Lihoslavl'n asukkaat
ajoiivat heidät
suohon, ja siitä
lähtien tätä paikkaa
alettiin kutsua
nimellä Lihoslavl!
(ven. hirveä maine)

The inhabitants
chased them into
the swamp.
Since then the
place was called
"Likhoslavl"! ("terrible reputation")

Gleb Antonov
(Tverin karjalaksi),
Lihoslavl,
Tver Karelia,
Russia 2016

GLEB ANTONOV

Gleb Antonov
(in Tver Karelian),
Likhoslavl,
Tverin Karjala,
Venäjä 2016

ISÄN
YLLÄTYS

TUATON ihaššuuš

DAD'S
SURPRISE

Aamulla /
Terve lapset! /
Hmm... /
...aaa...

In the morning /
Hello Children! /
Hmm... /
...Aaa...

Toisena päivänä /
Terve lapset! /
Ter... /
Per...

Another day /
Hello Children! /
Hel... /
...Pel...

Sanakirja,
karjalan kieli, Tver

Dictionary -
Karelian language,
Tver

Erään kerran /
Terve lapset! /
Terve isä,
miten menee? /
Oho!

Once /
Hello Children /
Hello Dad!
How are you? /
Wow!

Evgrafov Olega

Oleg Jevgrafov,
(Tverin karjalaksi),
Lihoslavl, Tverin
Karjala, Venäjä 2016

Oleg Evgrafov,
(in Tver Karelian)
Likhoslavl, Tver
Karelia, Russia 2016

VIRALLINEN ASEMA

VALDIVOLLINE STUATUSSU

OFFICIAL STATUS

Karjalan Rahvahan
Liiton vuosi-
kokouksessa /
Karjalan kielelle
virallinen asema!

At the annual meeting
of the Karelian
People's Union /
Official status for
Karelian language!

Parlamentti /
Uusi lakialoite

Legislative
assembly /
New draft law

Parlamentissa /
Karjalan kieli
viralliseksi /
Otetaan
käyttöön! /
Olen samaa
mieltä!

In the Legislative
assembly /
Official status
for Karelian
language /
Let's adopt it! /
I agree!

Karjalan kieli on
saanut virallisen
aseman! /
Uutiset karjalaksi /
Oma Mua-lehti

Karelian language
has been granted
official status! /
News in Karelian /
Oma Mua newspaper
(Own land)

Olga Dubitskaja

Olga Dubitskaja
(in Karelian),
Vieljärvi,
Karjalan tasavalta,
Venäjä 2017

Olga Dubitskaya
(in Karelian),
Vedlozero,
Karelia,
Russia 2017

**OSAA NE
MUMMOTKIN!**

KUI BUABAT MALTETAH

**WHAT GRANNIES
CAN DO!**

*Onpa hyvä! Näytänpä
Oma Mua-lehteä
lapsenlapselleni! /
Posti*

*Oh, great! I will show
Oma Mua newspaper
to my grandson! /
Post*

*Poika, lue toki välillä
lehteä karjalaksi! /
No okei...*

*Grandson, read
a newspaper
in Karelian! /
Well OK...*

*Voi miten lystiä
oli Vieljärven
sarjakuvakurssilla /
Katso sivua 12!*

*Oh, I had so much
fun at the comics
workshop in
Vedlozero! /
Check out page 12!*

*Vau! Oikeasti?
Mummo piirsi
itse sarjakuvia!*

*Wow! Really?
Granny drew
comics herself!*

Elina Potapova
(karjalaksi), Vieljärvi,
Karjalan tasavalta,
Venäjä 2017

Potoin Elina

Elina Potapova
(in Karelian),
Vedlozero, Karelia,
Russia 2017

**TOSI-
TAPAHTUMA**

TOZI TAPAHTUMI

**HAPPENED
IN REAL LIFE**

Siirrä minulle
nopeasti
2000 ruplaa!

Urgent! Send me
2000 rubles via
your cell phone!

Vastaa karjalaksi,
jos hän on meikäläisiä
niin ymmärtää!

Oho! I'll answer him in
Karelian, if he's one of
us, he'll understand!

En jaks
odottaa.
Huijari!

I'm tired
of waiting.
Scammer!

Ei, vaan hän
istuukin karjalan
sanakirja kädessä!
Näinkin voi kannustaa
oppimaan karjalan
kieltä!

No, he is looking it
up in the Karelian
dictionary...
One more way
to motivate someone
to learn Karelian!

**Margarita
Kemppainen**
(karjalaksi), Vieljärvi,
Karjalan tasavalta,
Venäjä 2017

pengagi voibi kuhkuttua opastuo karjalan kieldy!

RITA KEMPPAINEN

**Margarita
Kemppainen**
(in Karelian),
Vedlozero, Karelia,
Russia 2017

KISSALASSA

KISSALASSA

IN CAT LAND

Cat comes to
Cat Land /
Finally I'm traveling
to my home country,
for the first time! /
Railway Station /
Passport

But it didn't
speak any Cat...

It felt like it
didn't belong
to it's own
people...

Then it decided to
change everything /
Because I am a Cat! /
Cat language
textbook

Vlada Ilina
(suomeksi),
Petroskoi, Karjalan
tasavalta, Venäjä 2015

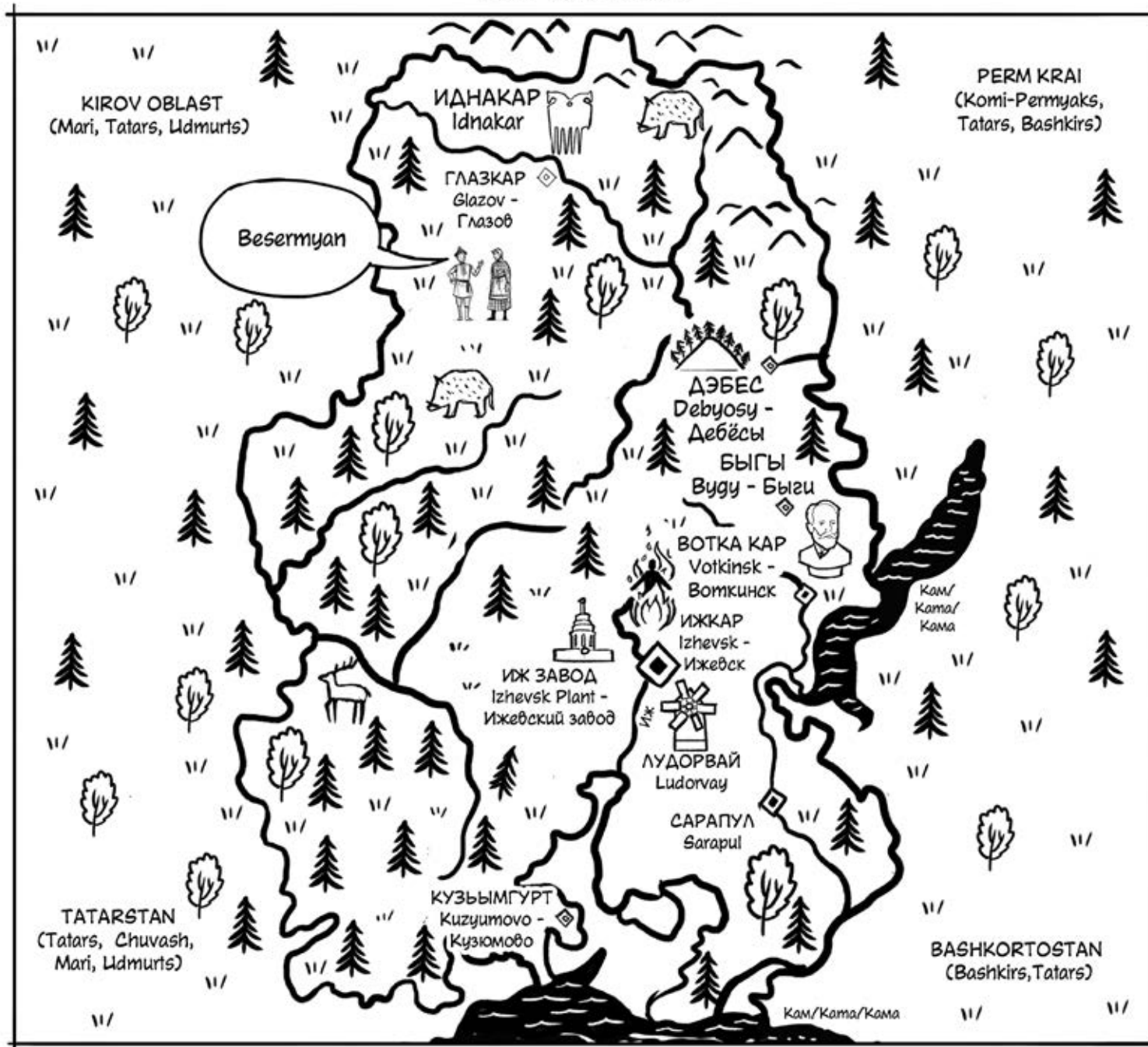
Vlada

Vlada Ilina
(in Finnish),
Petrozavodsk,
Karelia, Russia 2015

ЎЗН

UDMURTTI UDMURT

НЗЧ

Udmurt

There are over 300 000 Udmurt speaking people who live mainly in the Udmurt Republic in Russia. Udmurt language has an official status in Udmurtia. It is used widely in cultural projects, music and art as well as in social networks. We organised a comics workshop together with the Youth Center LIFT in the capital city, Izhevsk in 2016. Our partners in Udmurtia have continued organising events and exhibitions related to comics and Udmurt language. Library № 23 in Izhevsk has been especially active in promoting comics.

Ж

„И“

Ж

Kissa on tänään
murheissaan,
Cat is upset today,

Se ei pysty oppimaan
udmurtin kirjaimia
"Ж", "З" ja "Ч"

She can't learn
the Urmurt letters
"Ж", "З" and "Ч"

Жук!!
- Puuroa!! /
Sanomme
kissalle,

Жук!!
- Plt's a mess!! /
We say to her,

Шыр... - Hiiri... /
Vastaa kissa.

Шыр... - Mouse... /
She answers.

Anna Obratsova
(udmurtiksi),
Iževsk, Udmurtia,
Venäjä 2016

образова
Анна

Anna Obratsova
(in Udmurt),
Izhevsk, Udmurtia,
Russia 2016

MAUKASTA

Udmurtialaista
ruokaa:
veripasteijoita,
mahapiirakkaa,
pelmenejä,
verimakkaraa

Udmurtian cuisine:
blood pastries,
stomach pie, pelmens,
blood sausage

ЧЕСКО

TASTY

Syöhän, tyttäreni!

Eat, daughter!

*Jokainen
kulttuuri on vapaa!*

*Every culture
is free!*

Ljudmila Ulybkina
(udmurtiksi),
Iževsk, Udmurtia,
Venäjä 2016

**МЛА
УЛЫБКНА**

Lyudmila Ulybkina
(in Udmurt),
Izhevsk, Udmurtia,
Russia 2016

PUNAINEN

G O R D

RED

Miksi minulla on
punaiset hiukset?

Why do I have
red hair?

Punaiset hiukset
- aika siistii...

Red hair
- that's cool...

Max Agafonov
(udmurtiksi),
Iževsk,
Udmurtia,
Venäjä 2016

Minä pidän niistä! /
Oi, kiitos!

I like it! /
Oh, thanks!

Jokainen on
erityinen... /
Tiesitkö, että sinä
olet kaunis?..

Everyone is
special... /
Did you know that
you're beautiful?..

MAX AGAFONOV

Max Agafonov
(in Udmurt),
Izhevsk,
Udmurtia,
Russia 2016

PESU

МИСЬТАСЬКОН

WASH

*Mennään
pyykkämään!*

*Let's do
the washing!*

Haen vettä

I'll get the water

*mištiškon
(tai mištaškon)
- pyykätä (udmurtin
pohjoismurteella)
- pestä kasvot
(udmurtin
etelämurteella)

*mištiškon
(or mištaškon)
- washing clothes
(in Northern
Udmurt dialect)
- face washing
(in Southern
Udmurt dialect)

*Olemme jo
peseytyneet!*

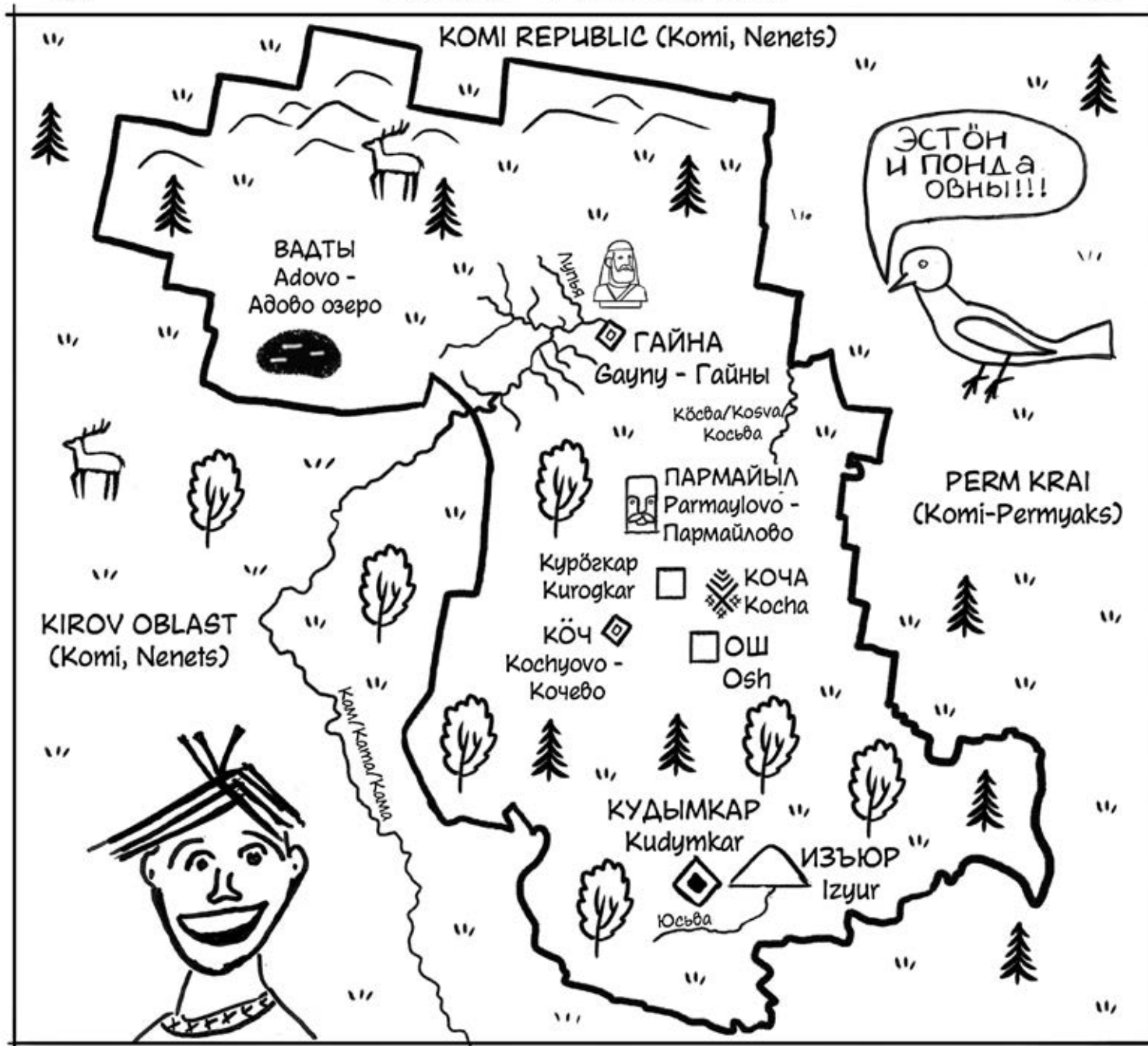
*We have already
washed ourselves!*

**Tonja Ermakova,
Anna Obratsova,
Valerja Artamonova**
(udmurtiksi), Iževsk,
Udmurtia, Venäjä 2016

МИСЬТАСЬКОН – СТИРКА (сев. диалект)
– (юж. диалект) УМЫВАТЬСЯ

**ЕРМАКОВА ТОНЯ
ОБРАЗЦОВА АННА
АРТАМОНОВА
ВАЛЕРИЯ**

**Tonya Ermakova,
Anna Obratsova,
Valerya Artamonova**
(in Udmurt), Izhevsk,
Udmurtia, Russia 2016

Komipermjakki

Komipermjakit asuvat Permin aluepiirissä Uralvuorten länsipuolella. Heidän pääkaupunkinsa on Kudymkar. Komipermjakin kieltä puhuu noin 63 000 ihmistä. Komipermjakki on läheistä sukua komille ja udmurtille, mutta kielisukulaisistaan poiketen komipermjakilla ei ole Venäjällä virallista asemaa. Komipermjakinkielisestä mediasta mainittakoon esimerkkeinä sanomalehdet "Kama kitshyn" ja "Parma" sekä paikalliset TV-uutiset. Järjestimme sarjakuvatyöpajan yhteistyössä Komi-Permjakin kansallisen draamateatterin kanssa Kudymkarissa lokakuussa 2016.

Komi-Permyak

The Komi-Permyak people live in the Perm region, west of the Ural Mountains. Their central city is Kudymkar. Komi-Permyak language is spoken by 63 000 people. It is closely related to Komi and Udmurt languages, but unlike them has no official status in Russia. The Komi-Permyak language media includes newspapers "Kama kitshyn" and "Parma", and news on local TV. We organised a comics workshop together with the Komi-Permyak National Drama Theater in Kudymkar in October 2016.

SUKUPOLVIEN KIELI

ЯЗЫК ПОКОЛЕНИЙ

LANGUAGE OF GENERATIONS

*Tyttöseni,
vaapukkaiseni! /
Mummo, älä puhu
komia, se on
vanhanaikaista!
(venäjäksi)*

*Granddaughter,
my raspberry! /
Grandma, don't
speak Komi,
it's old fashioned!
(in Russian)*

*10 vuotta
myöhemmin... /
Hyvää päivää! /
Uh! Taas tuo
inhottava kieli!
(ven.)*

*10 years later... /
Hello! /
Uhh! This horrible
language again!
(Russian)*

*20 vuotta
myöhemmin... /
Etkö ole saanut
tarpeeksesi
tsättäilystä? Mene
nukkumaan! /
Jätä minut
rauhaan! (ven.)*

*20 years later... /
Aren't you tired
of chatting? Go to
sleep! /
Leave me alone!
(Russian)*

*30 vuotta
myöhemmin... /
Tyttöseni,
vaapukkaiseni!
(ven.) /
Älä puhu
venäjää, se on
vanhanaikaista!
(englanniksi)*

*30 years later... /
Graddaughter,
my raspberry!
(Russian) /
Don't speak
Russian, it's
old fashioned!*

**Maria Ermakova
& Ekaterina Porseva**
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permyakin lääni,
Venäjä 2016

*Екатерина Порсева
Мария Ермакова*

**Maria Ermakova
& Ekaterina Porseva**
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

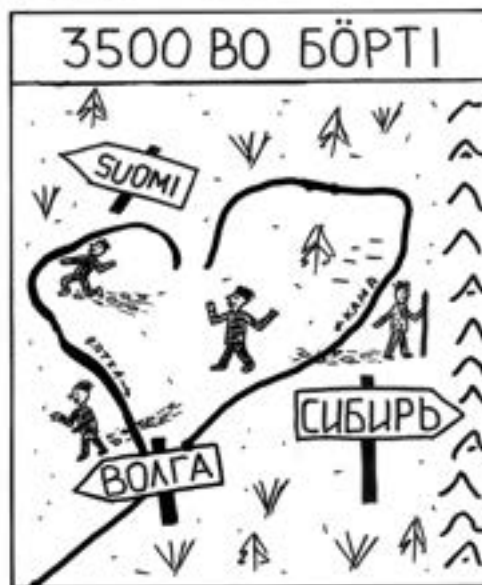
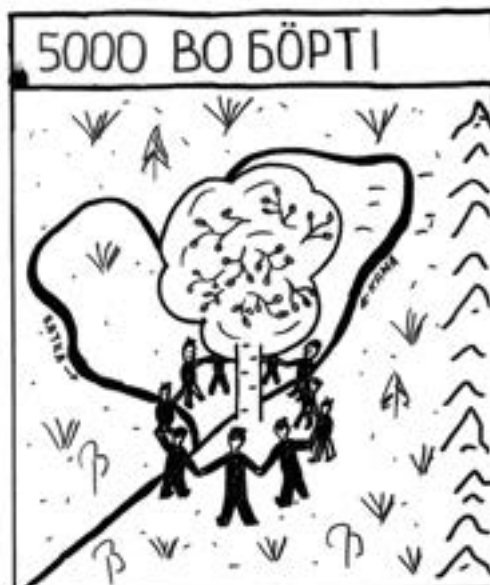
FINNO- UGRIC HOME

FU-ГОРТ

SUOMALAIS- UGRILAINEN KOTI

5000 vuotta sitten

5000 years ago

3500 vuotta sitten
(Suomi, Volga,
Siperia)

3500 years ago
(Finland, Volga,
Siberia)

1500 vuotta
sitten /
*Minne menette,
miksi minut
hylkääte?*

1500 years ago /
*Where are you
going? Why are
you leaving me?*

Meidän
aikanamme
(Suomi,
Karjala, Komi...)

Our time
(Finland,
Karelia, Komi...)

Vasili Epanov
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Venäjä 2016

Василий
Епанов

Vasiliy Epanov
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

VEDEN HERRA

ХОЗЯИН ВОДЫ

LORD OF THE WATER

Kudymkar
- Kosa

Kudymkar
- Kosa (scythe)

Mahtavaa! /
Mennään uimaan!

Great! /
let's go swimming!

Mitä vedessä
oikein on?

What's in
the water?

Vakul! /
Siihen loppui
uiminen!
Vakul on
veden haltija
komipermjakkien
mytologiassa

Vakul! /
That's it for
swimming!
Vakul is a water
spirit in Komi-
Permyak mythology

Elena & Sergei Uškov
(venäjäksi), Kudymkar,
Komi-Permyakin lääni,
Venäjä 2016

ЕЛЕНА & СЕРГЕЙ
УШКОВЫ

ПРОДОЛЖЕНИЕ СЛЕДУЕТ.

Elena & Sergei Ushkov
(in Russian), Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

OUTO LEIPÄ

МӖДІК НЯНЬ

STRANGE BREAD

Kudymkar

Kudymkar

Mitähän kieltä tässä kaupungissa pitäisi puhua? Venäjää? / Leipä (venäjäksi)

What language should I speak in this town? Russian? / Bread (in Russian)

Saksaa? / Zergut

"Zergut" tarkoittaa erästä hyönteistä komin kielellä

German? / Zergut

"Zergut" means a sort of insect in Komi language

Kirjoita ja puhu komia! / Leipä (komiksi)

Write and speak Komi! / Bread (in Komi)

Vasili Gagarin
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permyakin lääni,
Venäjä 2016

ВАСИЛИЙ
ГАГАРИН

Vasiliy Gagarin
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

UUSI KIRJA

ВИЛЬ НЕБӨГ

NEW BOOK

Ääliöitä /
Permin kansa ei
koskaan osannut
kirjoittaa...
(venäjäksi)

Dummies /
Perm people never
knew how to write...
(in Russian)

1000 vuotta sitten... /
Kirjoitin uuden kirjan,
jotta ihmiset eivät
unohtaisi legendojaan.

1000 years ago... /
I wrote a new book, so
people won't forget
their legends!

Itseasiassa venäjän
sana "kirjoittaa"
- "pisat" tulee
komin sanasta "pas".
(venäjäksi)
* Pas = kirjoitusmerkki,
symboli komiksi

Actually Russian word
"to write" - "pisat"
comes from Komi
word "pas".
(in Russian)
* Pas = sign,
symbol in Komi

Vera Mehonošina
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permjakin lääni,
Venäjä 2016

ВЕ РА МЕ ХОНОШИНА,
ТМ «ГОРТ»

Vera Mekhonoshina
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

LINNUN SULKA

КАЙЛӨН БОРД

BIRD'S FEATHER

Olen väsynyt
lentämään.
Mitä tehdä? /
Heitän sulkani
pilven päälle.

I'm tired of flying.
What can I do? /
I'll throw my
feather on a cloud.

Oi, Maa tuli
olevaksi!

Oh, the Earth
came to be!

Tänne minä
asetun!!!

Here I shall live!!!

Kostja Gagarin
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permjakin lääni,
Venäjä 2016

Гарин
Костя

Kostja Gagarin
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

**PARAS
LAHJA**

Медбур Козин

**THE BEST
PRESENT**

*Rakkaat
lapsenlapseni!
Kuinka teitä
rakastankaan! / ?! /
Harmi, ettemme
osaa komipermjakin
kieltä... (venäjäksi)*

*My dear
grandchildren!
I love you so much! /
?! / Pity we don't
know Komi-Permyak
language...
(in Russian)*

*Mummolla on kohta
syntymäpäivä.
Mitä antaisimme
hänelle lahjaksi?
(ven.) /
Minulla on ajatus!
(ven.)*

*Granny has her
birthday soon.
What can we give her?
(Russian) /
I have an idea!
(Russian)*

*Isoäidin syntymäpäivä
(ven.) /
Mummo, mummo,
rakas mummomme,
sinua parempaa ei
lienekään...*

*Grandmother's
birthday. (Russian) /
Grandmother, granny,
our dear granny,
you are the best...*

*Kiitos, lapset,
tämä on
kaikkien aikojen
paras lahja!*

*Thank you,
children, this
is the best
present ever!*

Maria Ermakova
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permjakin lääni,
Venäjä 2016

Мария Ермакова

Maria Ermakova
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

**TUHANNEN
SANAN SIJASTA**

★ В МЕСТО 1000 СЛОВ ★★

**INSTEAD OF
1000 WORDS**

Jossain päin
Kudymkaria /
Haluan kovasti tavata
muita kansoja! /
Kuinka voisimme
tavata heitä?

Somewhere in
Kudymkar /
I really want to meet
other peoples! /
How can
we meet them?

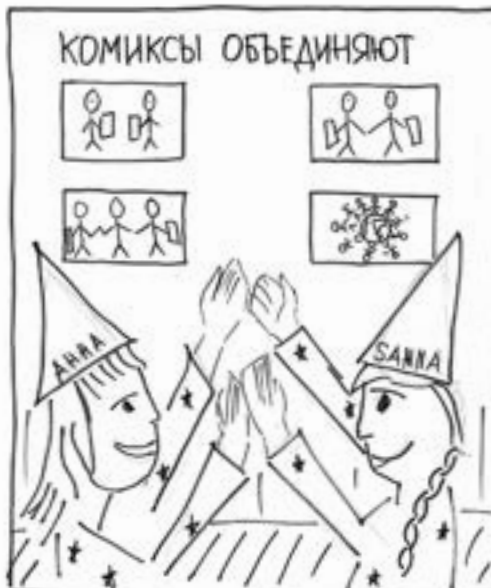

On aika mennä
Kudymkariin
(suomeksi) /
Hyvä idea!
(venäjäksi)

Time to go to
Kudymkar (Finnish) /
Good idea!
(Russian)

"Elävä kieli"-työpaja
(ven.) /
En osaa heidän
kieliään, mutta
ymmärrän kaiken!
(ven.) / Tämä on niin
mielenkiintoista! (ven.)

Workshop "Living
language" (Russian) /
I don't know their
language, but I
understand everything!
These comics are
from Udmurtia and
Karelia (Finnish)
(Russian) / This is so
interesting! (Russian)

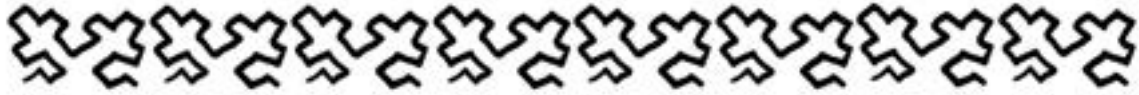
Sarjakuvat
yhdistävät (ven.) /
Anna, Sanna
(työpaja-ohjaajat)

Comics unite
(Russian) /
Anna, Sanna (the
workshop tutors)

**Elena & Sergei Uškov,
Maria Ermakova**
(komipermjakiksi),
Kudymkar,
Komi-Permyakin lääni,
Venäjä 2016

ЕЛЕНА & СЕРГЕЙ УШКОВЫ
& МАРИЯ ЕРМАКОВА

**Elena & Sergei Ushkov,
Maria Ermakova**
(in Komi-Permyak),
Kudymkar,
Komi-Permyak District,
Russia 2016

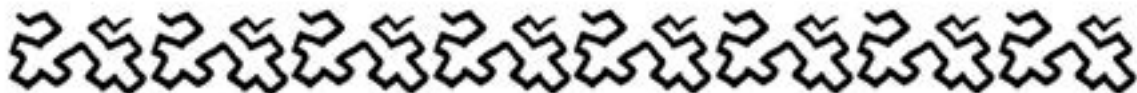

Hanti ja Mansi

Hantin kielellä on yhteensä kymmenisen tuhatta puhujaa Hanti-Mansiassa eli Jugrassa, Jamalin Nenetsiassa ja Tomskin alueella Siperiassa. Hanti jakautuu itäiseen ja pohjoiseen päämurteeseen. Mansin puhujia on alle tuhat. Suurin osa heistä asuu Hanti-Mansian länsiosissa Ural-vuorten ja Ob-joen välissä. Kummallakaan kielellä ei ole virallista asemaa. Hantiksi ja mansiksi julkaistaan kirjoja lapsille ja aikuisille sekä Hanti-Jasang(hanti) ja Lūimā sēripos(mansi)-sanomalehtiä. Järjestimme hantin kielisille osallistujille kolme työpajaa vuosina 2016-17. Työpajojen jälkeen paikalliset yhteistyökumppanimme Kazymmin etnografiselta museolta ja Numsang Joh-kulttuurileiriltä ovat järjestäneet alueella omia sarjakuvatyöpajoja ja -näyttelyitä sekä painattaneet sarjakuvapostikortteja. Venäjänkielinen paikallislehti Belojarskije Vesti on julkaissut työpajoissa piirrettyjä hantinkielisiä sarjakuvia. Mansinkieliset työpajamme olivat Saranpaulin kylässä maaliskuussa 2018 sekä Man' Uskve-etnokulttuurileirillä elokuussa 2019.

Khanty and Mansi

Altogether about 10 000 people speak Khanty language in Khanty-Mansia, also known as Yugra, in Yamalo-Nenetsia and in Tomsk region in Siberia. Khanty has two main dialects: Eastern and Northern. Mansi language is spoken by less than 1 000 people who live mainly in the western parts of Khanty-Mansia, between the Ural Mountains and River Ob. Khanty and Mansi have no official status. Both languages are used in publications like books and children's literature and in the newspapers Khanty Yasang (in Khanty) and Lūimā sēripos (in Mansi). We have organised three workshops in Khanty area in 2016-17. Our partners from the Ethnographic Museum of Kazym and the Numsang Yoh ethnocultural camp have organised their own comics workshops, exhibitions and printed postcards with their comics. A local Russian-language newspaper Beloyarskiye Vesti has published their comics in Khanty. Our Mansi area workshops took place in Saranpaul in March 2018 and in Ethnocultural youth camp Man' Uskve in August 2019.

COLLECTIVI- ZATION

Here we've been
moved to another
village... / Tegi... /
Relocated to
Tegi in 1955

People came /
Where they will live? /
People meet in Tegi

We return home /
We'll go back to
Voitekhovo village /
Return to Voitekhovo

*We are being moved
to Tegi again... /
We're going...
again... /
Again in Tegi in 1956*

Lyudmila Kondrashina
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

MINUN
ELÄMÄNI

МА ВОЛУПСЫ

MY LIFE

Olen väsynyt /
Raada, kestä, kasva
- ja lähe pois
(Ob-joki)

I am tired /
Work, endure,
grow up
- and then leave
(Ob river)

10 vuotta
myöhemmin /
Kazymin porosovhoosi

Ten years later /
Reindeer farm
in Kazym

Taas 10 vuotta
myöhemmin /
Minä /
Kazymin kylä

Another 10
years later /
Me /
Village of Kazym

20 vuotta myöhemmin /
Talvi / Hantimuseo /
Kesä / Numsang
Joh (nuorten
kulttuurileiri)

Twenty years later /
Winter / Hanti
Museum / Summer /
Numsang Yoh
(Khanty culture
camp for youth)

Elena Fedotova
(hantiksi),
Hanti-Mansiysk,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2016

Елена Федотова

Elena Fedotova
(in Khanty),
Khanty-Mansiysk,
Khanty-Mansia,
Russia 2016

EDISTYS

ПРОГРЕСС

PROGRESS

Muinaisina aikoina

In ancient times

Kolhoosin aikaan /
Navetta /
Kauppa

In kolkhoz times /
Cowshed /
Shop

Nykyisin

Nowadays

Tähäнкө
päädyimme? /
Makkara /
Mehu /
Säilykkeet

What we ended
up with /
Sausage /
Juice /
Canned food

Valentina Tarlina
(hantiksi),
Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

Валентина Тарлина
КАЗЫМ, 2017

Valentina Tarlina
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

SYNNYIN- MAANI

Ма рот мубем

MY MOTHERLAND

Sade ja ukkonen /
Minne suojaudun? /
"Tänne! Tänne!"
(lastenloru)

Rain and thunder /
Where to hide? /
"Here! Here!"
(a children's rhyme)

A - Aasi asuu
Aasiassa /
Opiskelen /
Koulu

A - The ass lives
in Asia /
I'm studying /
School

10 vuotta
myöhemmin... /
Säilytän
päättäväisesti
äidinkieleni!

10 years later... /
I firmly keep my
mother tongue!

Minulla on hyvä
työpaikka! /
Kannan kieltäni
eteenpäin!

I have a
good job! /
I carry my
language
forward!

Olga Tasmanova
(hantiksi),
Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

Olga
Tasmanova
Kesum 2017

Olga Tasmanova
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

MINUN
VALINTANI

ПИРИЖОТСЯ...

MY
CHOICE

Lähden pois,
täällä ei ole
tulevaisuutta!

I'm leaving,
there's no
future here!

Me olemme
onnellisia! /
Kasino /
Disco /
Baari

We're
happy! /
Casino /
Disco /
Bar

Kasino /
Disco /
Baari /
Minkä paikan
valitsisin?

Casino /
Disco /
Bar /
What place
shall I choose?

???

Tamara Traki
(hantiksi),
Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

Траки Тамара
KAZYM, Ugra

Tamara Traki
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

MAAILMAN
LUOMINEN

миф о сотворении земли МУЙ ВҮРАН МҮВ ТЫВАС...

CREATION
OF THE WORLD

Alussa oli vettä...

In the beginning
there was water...

Kuikka sukelsi
veteen

A loon dived
into the water

Ilmestyi
kaistale maata

A strip of
land emerged

Maalle tuli
elämää

Life appeared

Tatjana Alikova
(hantiksi),
Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

Татьяна Аликова
с. Казым
Белоярский район

Tatyana Alikova
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

**KESÄ ON
MEIDÄN JUTTU**

*Terve, terve
tytär! /
Terve*

*Hello, hello
daughter /
Hello*

Hyvä saalis!

*What a great
amount we
picked!*

Marina Sengepova
(hantiksi),
Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

МУН ВЯРЕВ ЛУНН

**SUMMER IS
OUR BUSINESS**

*Mennään keräämään
puolukoita yhdessä! /
Mennään, äiti /
Minä en lähde*

*Let's go pick
lingonberries
together /
Let's go, Mom /
I'm not going*

*Keräsimme
paljon! /
Tosi paljon! /
Tosi hyviä marjoja!*

*We picked
a lot! /
Really! /
Very delicious
berries!!!*

**Сенгепова
Марина**

Marina Sengepova
(in Khanty),
Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

PERHE

„Семья“

FAMILY

”Tuutilullaa!”

”Sleep,
little baby!”

Menen metsään /
Nukkeni

I’m going
to the forest /
My doll

Mieheni kanssa
istun, mieheni
kanssa elän

With my husband
I sit, with my
husband I live

Äiti, minulla
on nälkä!

Mom, I’m hungry!

**Nadežda Randymova,
Sofia Kaksina**
(hantiksi), Kazym,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2017

Худ. Рандымова Надежда
сц. Каккина Софья
27.07.2017

**Nadezhda Randymova,
Sofia Kaksina**
(in Khanty), Kazym,
Khanty-Mansia,
Russia 2017

VÄSTÄRÄKIN SUOJELUKSESSA

Man' Uskve / 1994
(Man' Uskve on joka
vuosi järjestettävä
lasten ja nuorten
kulttuurileiri. Leirin
uskotaan olevan
västäräkin hengen
suojeuksessa.)

Man' Uskve / 1994
(Man' Uskve is an
annual Mansi culture
camp for youth and
children. It is believed
to be protected by a
Wagtail spirit)

ВОРЩИКЫН УРГАЛАН МАХУМ

PROTECTED BY WAGTAIL

Kieli /
Vuoret /
Kansanperinne /
Laulut /
Roolipelit
("Laulavien
nuolten aika"-peli)

Language /
Mountains /
Folklore /
Songs /
Role play games
("Time of the singing
arrows" game)

Man' Uskve /

Man' Uskve /

Kasino

Casino

Ljubov Stakanova
(mansiksi),
Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

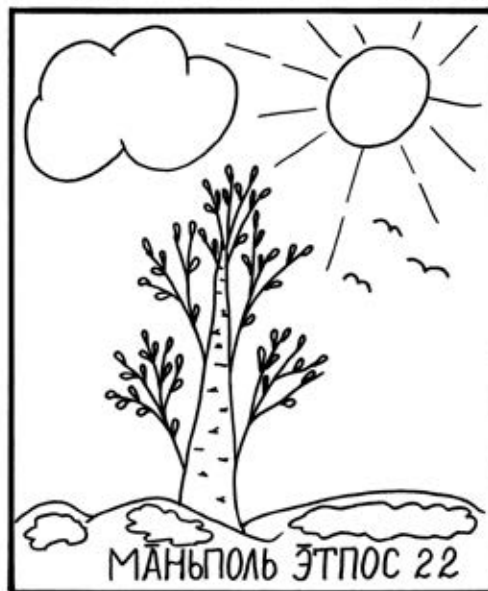
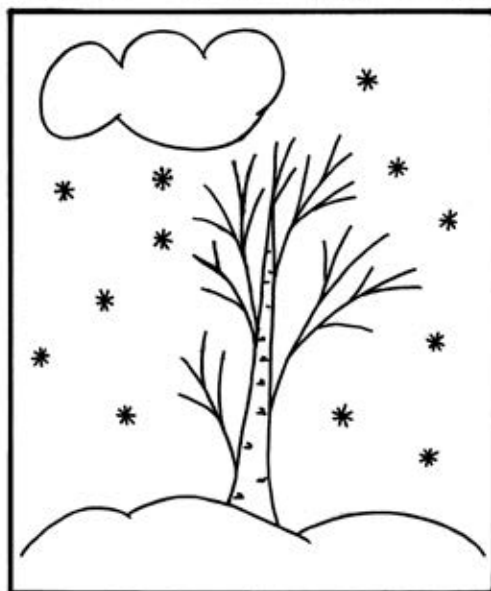
СТАКАНОВА
ЛЮБОВЬ
САРАНПАУЛЬ

Lyubov Stakanova
(in Mansi),
Saranpaul,
Khanty-Mansia,
Russia 2018

VARISJUHLA

ҮРИНЭКВА ХӨТАЛ

CROW'S DAY CELEBRATION

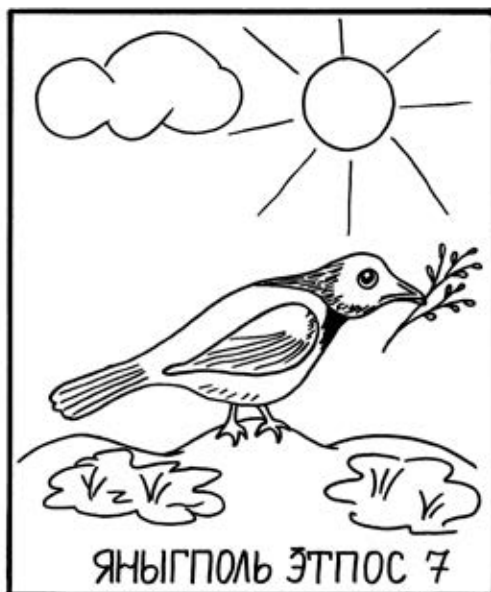

22. maaliskuuta
- Linnun päivä

March 22nd
- Bird's Day

7. huhtikuuta
- Variksen
päivän juhla

April 7th
- Crow's Day
celebration

*Varis, tule tänne!
Lämmittele
jalcojasi! /
Krra!*
(Variksen
päivän juhla on
mansiperinteessä
kevään alku)

*Crow, come
to us quickly!
Warm your feet! /
Krra!*
(Crow's Day
celebration is the
beginning
of spring in
Mansi tradition)

Oksana Gogoleva
(mansiksi),
Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

ГОГОЛЕВА ОКСАНА
с. САРАНПАУЛЬ

Oxana Gogoleva
(in Mansi),
Saranpaul,
Khanty-Mansia,
Russia 2018

METSÄSTÄJÄ

ВОРАЯН ХУЛУ

ОХОТНИК

HUNTER

Metsästystä
1800-luvulla /
Soopeli!
(in Mansi)

Hunting in
the 19th century /
Sable!
(in Mansi)

Markkinat /
Irbitin tori

Market place /
Irbit market

Metsästystä
2000-luvulla /
Metsästäjä!
(Mansi)

Hunting in
the 21st century /
A Hunter!
(Mansi)

Olen minä
melkoinen
metsästäjä!

I'm quite
a hunter!

Valeri Sainahov,
(venäjäksi),
Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

Сайнахов Валерий
2018 г.

Valeriy Sainakhov,
(in Russian),
Saranpaul,
Khanty-Mansia,
Russia 2018

ETTÄ SELLAISIA
VIERAITA...

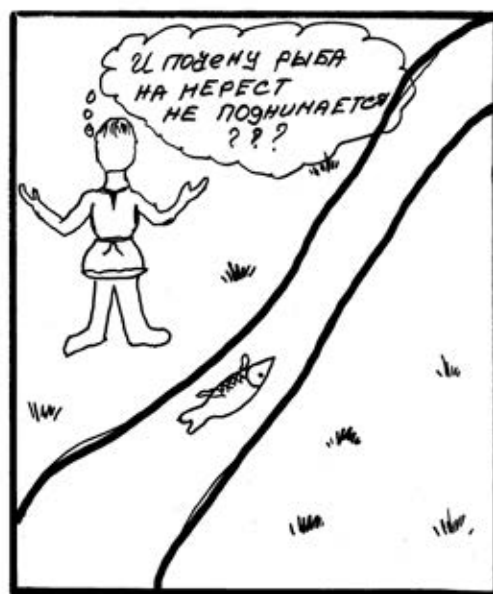
ВОТ ТАКИЕ ГОСТИ...

GUESTS
LIKE THESE...

Kutuaikaan kalat
tulevat ja menevät

In the spawning
season the fish
come and go

Hmm... miksi
kalat eivät tule
kutemaan???

Hmm... why don't
the fish come to
spawn???

Peitän roskat
lumella niin joki
vie ne mukanaan
kevällä... /
Turistit ja
harrastelijakalastajat

I'll cover the garbage
with snow, the river
will take it away
in the spring... /
Tourists and
amateur fishermen

Anna Larionova
(venäjäksi),
Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

ЛАРИОНОВА АННА
с. САРАНПАУЛЬ 2018 г.

Anna Larionova
(in Russian),
Saranpaul,
Khanty-Mansia,
Russia 2018

JASUNTIN
KYLÄ

ДЕРЕВНЯ ЯСУНТ

VILLAGE
OF YASUNT

Nuorten kulttuurileiri
"Man'-Uskve"
vuonna 1994, mansin
kielellä se tarkoittaa
"pikkukaupunkia"

Youth ethnocultural
camp "Man'-Uskve"
in 1994, meaning
"Little Town" in
Mansi language

20 vuotta
myöhemmin

20 years later

Venäjä /
Man'-Uskve
25 vuotta

Russia /
Man'-Uskve
25 years

**Anna Elovikova,
Anna Larionova**
(venäjäksi), Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

ЕЛОВИКОВА АННА
ЛАРИОНОВА АННА
с.САРАНПАУЛЬ 2018г.

**Anna Elovikova,
Anna Larionova**
(in Russian), Saranpaul,
Khanty-Mansia, Russia
2018

KUINKA KAIKKI ALKOI

ОВЫЛ ПОРА

HOW IT ALL STARTED

1842 syrjäänit tulivat /
Hei, voimmeko jäädä
tänne kanssanne
asumaan? /
Asettukaa
Ljapin-joelle

1842 the Zyrians
came /
Hi, can we stay
here with you? /
Settle down by
the river Lyapin.

He asettuivat
asumaan korkealle
joen töyräälle /
Ljapin

They settled on
the high river bank /
Lyapin

Mansit kutsuvat
heidän kyläänsä
nimellä Saranpaul,
"syrjäänien kylä"

The Mansi
called their
village Saranpaul;
"the village
of Zyrians"

Ja siitä lähtien...

And since then...

**Irina Terentjeva,
Aljona Talmitš**
(mansiksi), Saranpaul,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2018

ТЕРЕНТЬЕВА ИРИНА
ТАЛМИЧ АЛЁНА с. САРАНПАУЛ

20182.

**Irina Terentjeva,
Alyona Talmich**
(in Mansi), Saranpaul,
Khanty-Mansia,
Russia 2018

METSÄN ISÄNTÄ

БОРТ ОЛН ОҮК

LORD OF THE FOREST

Pitääpä mennä
vessaan.

I need to go
to toilet.

La la laa...

Lalala...

Buu. /
Aaa metsän isäntä

Boo. /
Aargh Lord of
the Forest

Aaa... näin
metsän isännän,
en enää mene
yöllä ulos

Aargh... I saw the
Lord of the Forest,
I won't go outside
at night again

Andrei Dunajev
(mansiksi, treskoljen
murteella), Man' Uskve,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2019

К: АНДРЕЙ ДУНАЕВ.

Andrey Dunayev
(in Mansi, Treskolie
dialect), Man' Uskve,
Khanty-Mansia,
Russia 2019

**MIES JOKA
NUKKUI LIIAN
KAUAN**

ХОСА ХУИН ОЙКА

**A MAN WHO
SLEPT TOO
LONG**

*Mies menee
metsään*

*A man goes
to the forest*

*Terve!
Kuka sinä olet? /
Misne
(lehmänjalkainen
metsän neito)*

*Hello! Who are you? /
Misne
(a forest maiden
with cow legs)*

*Aaaaaa!!! /
Herää*

*Aargh!!! /
Wake up*

*Miksi olet vieläkin
nukkumassa??? /
Mitä???*

*Why you are still
sleeping??? /
What???*

Timofei Bahtijarov
(mansiksi, treskoljen
murteella), Man' Uskve,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2019

**ВК: БАХТИЯРОВ
ТИМОФЕЙ**

Timofei Bahtijarov
(in Mansi, Treskolie
dialect), Man' Uskve,
Khanty-Mansia,
Russia 2019

MENKV*

Menen metsään /
N'or - "vuori" /
Lusum-joki /
Otorten-vuori /
Lunt-husap-tur-järvi

I'm going to
the forest /
N'or - "mountain" /
Lusum river /
Otorten mountain /
Lunt-husap-tur lake

Aaaa /
Buuu

Aargh /
Booo

Andrei Sambindalov
(mansiksi),
Man' Uskve,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2019

МЕНКВ

MENKV*

Älä vihellä,
Menkv tulee /
Eikä tule

Don't whistle,
Menkv will come /
No, he won't

En enää
ikinä vihellä
*Menkv on
mansitarujen
jättiläinen

I'll never
whistle again
*Menkv is a "Yeti"
in Mansi folklore

К.Самбиндалов Андрей
г. Турват
2019

Andrey Sambindalov
(in Mansi),
Man' Uskve,
Khanty-Mansia,
Russia 2019

ONNEKAS
METSÄSTÄJÄ

СОТЫН ВОРАЯН ХУМ

LUCKY
HUNTER

Metsästäjä
soutaa joella /
Sosva-joki

A hunter rows along
the river /
Sosva river

Moni Menkv*
on kuollut, tämä
on viimeinen.

Many Menkvs*
have died, this is
the last one.

Metsästäjä
sääli Menkviä

The hunter took
pity on him

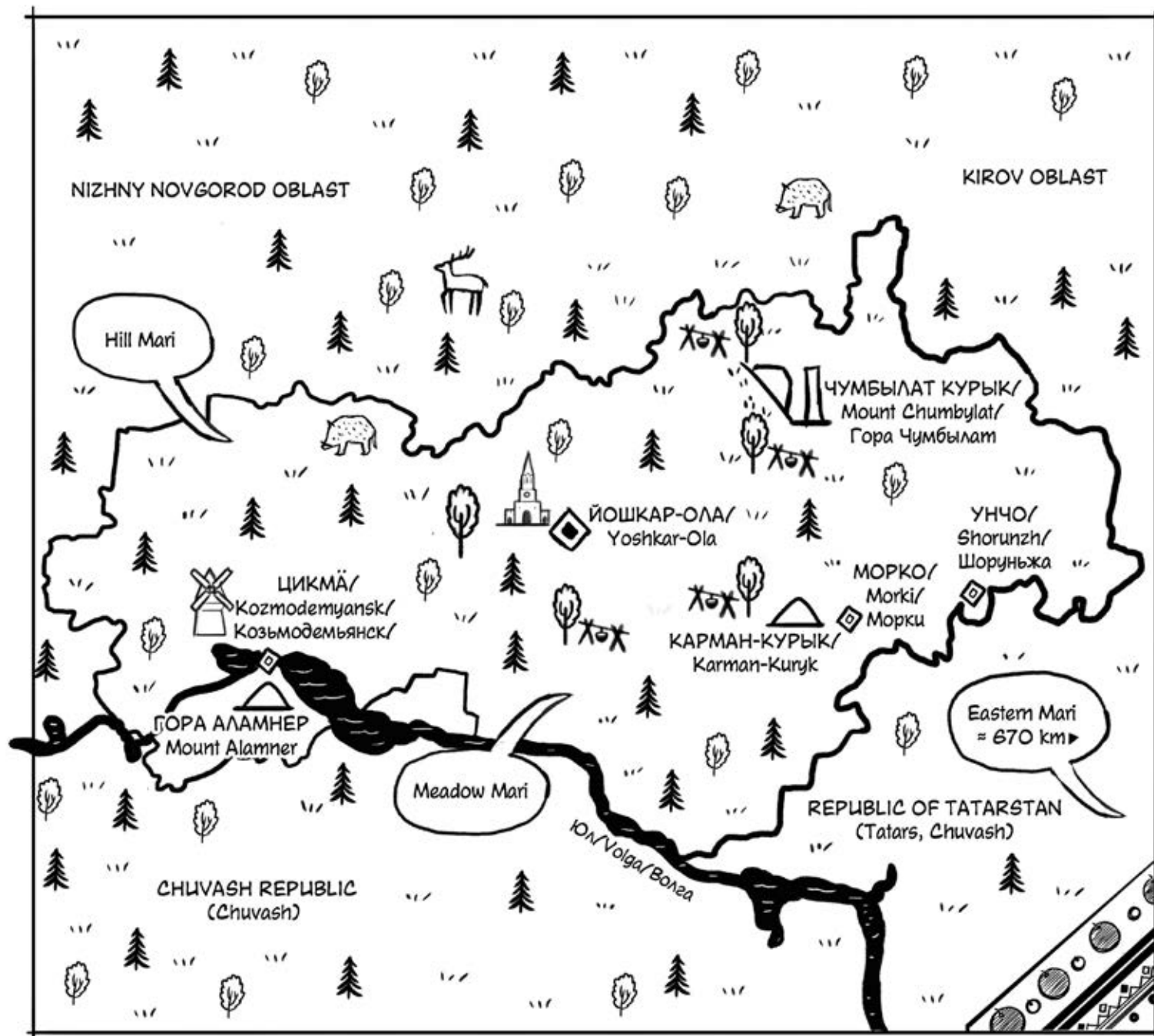
Metsästäjästä
tuli onnekas
*Menkv on
mansitarujen
jättiläinen

The hunter
became lucky
*Menkv is a "Yeti"
in Mansi folklore

Elena
(mansiksi),
Man' Uskve,
Hanti-Mansia,
Venäjä 2019

Elena
(In Mansi),
Man' Uskve,
Khanty-Mansia,
Russia 2019

MARI

Mari

Marin kielen noin 400 000 puhujasta puolet asuu Marin tasavallassa eli Mari Elissä ja puolet muualla Venäjällä, kuten Baškiriassa. Marin kielellä on kaksi kirjakieltä, niittymari ja vuorimari. Vuorimarin puhujia on selvä vähemmistö, 23 000. Kielellä on Marin tasavallassa virallinen asema venäjän rinnalla. Järjestimme kaksi marin kielistä sarjakuvatyöpajaa vuonna 2017, ensimmäisen ”Ravintola Marissa” Mari Elin pääkaupungissa Joškar-Olassa ja toisen Morko Mlande-lehden toimituksessa Morkissa Mari Elin itäosassa. Työpajojen osallistujat olivat sekä niittymarin että vuorimarin puhujia. Yhteistyötahomme Mari Elissä on marinkielinen nettilehti Arslan.

Mari

There are about 400 000 Mari language speaking people. Half of them live in the Mari Republic, also known as Mari El and the other half in Bashkiria and other nearby areas in Russia. Mari language has two standard forms, Meadow Mari and Hill Mari. Hill Mari is clearly a smaller group with 23 000 speakers. Mari language has official status in Mari El, alongside Russian language. We organised two Mari language comics workshops in 2017, one in ”Restaurant Mari” in the capital city Joshkar-Ola and another one in the office of Morko Mlande newspaper in Morki, Eastern Mari El. The participants were both Meadow and Hill Mari speakers. Our partner in Mari El is the Mari language web magazine Arslan.

KRAVETS

#КРАВЕЦ

KRAVETS

Tiedätkö
kravets-nimisen
ruuan??? /
En tiedä.

Do you know
the food called
kravets??? /
No, I don't.

Entäs "Kravets"-
foorumi, oletko
koskaan kuullut? /
En...

And have you
heard of the forum
called "Kravets"? /
No...

"Kravets" on
vuorimarien
perinteinen ruoka /
Mmm...

"Kravets" is
traditional Hill
Mari food. /
Mmm...

Ja Kravets-
nuortenfoorumi
järjestetään Vuorimarin
alueella. /
Tule! /
Kiitos!
Tulen!

And the Kravets youth
forum takes place in
the Hill Mari region.
Come! /
Thanks!
I will come!

Irina Saltykova
(vuorimariksi),
Yoškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

Ирина
Салтыкова

Irina Saltykova
(in Hill Mari),
Yoshkar-Ola,
Mari El,
Russia 2017

KAUNISTA

МӨТӨРЛҮК

BEAUTY

Mummon
kotikylässä...

In grandmother's
village...

Tämä on metsää /
Tässä on
marjapaikka /
Tämä on hirvi!

This is forest /
This is where
berries grow /
This is an elk!

?

Mahtavaa!
Minäkin haluan
pukeutua tällaisiin
vaatteisiin ja
opiskella kansani
kulttuuria!
Entä sinä?!

Wonderful!
I want to wear these
kind of clothes too
and study the culture
of my people!
How about you?!

Lilia Sazonova
(niittymariksi),
Joškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

САЗОНОВА Лилия

Lilia Sazonova
(in Meadow Mari),
Yoshkar-Ola,
Mari El,
Russia 2017

KIELET

("Kieli" niitty-
ja vuorimariksi)

Terve!

(suomeksi, mariksi,
udmurtiksi,
karjalaksi ja
viroksi)

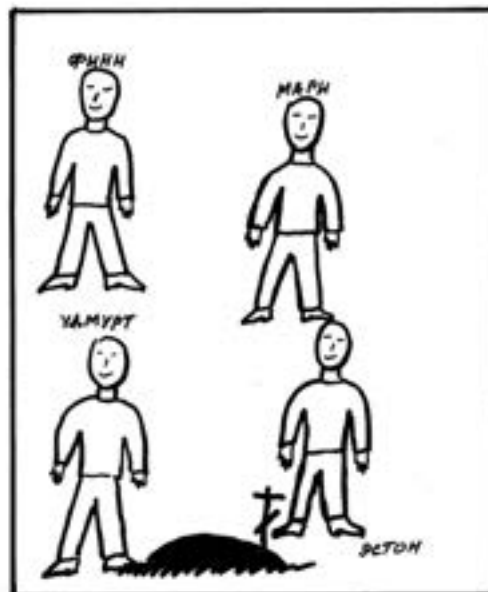
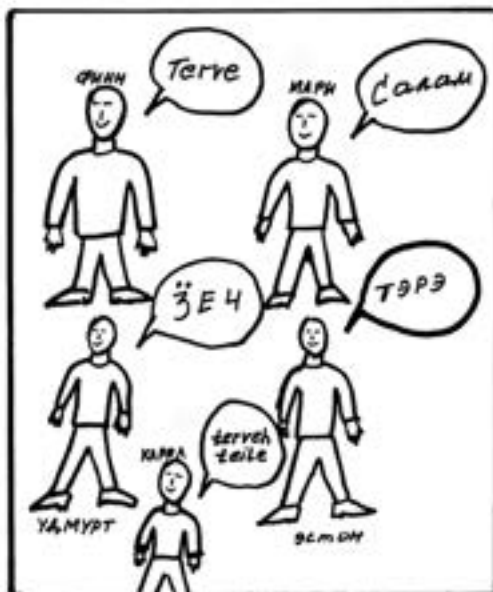
Hello!

(in Finnish, Mari,
Udmurt, Karelian
and Estonian)

ЫЫЛМЕ - ВЛАК

LANGUAGES

("Language" in
Meadow and Hill Mari)

Suomalainen, mari,
udmurtti, virolainen

Finnish, Mari,
Udmurt, Estonian

*Vain minä olen
jäljellä!*

*I'm the only
one left!*

*Meidän
pitää elää
rauhassa!*

*We must live
in peace!*

Lira Kudrašova
(niittymariksi),
Joškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

Кудрашова Лира

Lira Kudrashova
(in Meadow Mari),
Joshkar-Ola,
Mari El,
Russia 2017

METSÄSSÄ

ЧОДЫРАШТЕ

IN THE FOREST

Kovat äänet
metsässä
pelottavat
eläimiä

Loud sounds in
the forest scare
animals

Lapsenlapsi,
älä metelöi
metsässä! /
!

Grandson, don't
make noise in
the forest! /
!

Ljudmila Karpova
(niittymariksi),
Joškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

КАРПОВА
ЛЮДМИЛА

Lyudmila Karpova
(in Meadow Mari),
Yoshkar-Ola,
Mari El,
Russia 2017

У/Н/Ö/Ä/Ы

У Н Ö ä Ы

У/Н/Ö/Ä/Ы

Kaunis myyrä))) / ?
Beautiful mole))) / ?

Myyrä???
Mole???

Mene "Play
Marketiin"! Lataa
marinkielinen
näppäimistö!

Go to "Play
Market"!
Download
Mari language
keyboard!

Kiitos, rakas /
Kaunis tyttö / =)

Thank you, love /
Beautiful girl / =)

Nadežda Imaeva
(niittymariksi),
Yoškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

Имаева
Надежда

Nadezhda Imaeva
(in Meadow Mari),
Yoshkar-Ola,
Mari El,
Russia 2017

**SÄKENÖIVÄ
LAHJAKKUUS**

ЯРКИЙ ТАЛАНТ

**BRIGHT
TALENT**

Kirjasto
Library

Olyk Ipai, marilainen runoilija syntyi Tojmet-solan kylässä Morkin alueella. Hän kirjoitti yhdeksän runokirjaa kuudessa vuodessa.

Mari poet Olyk Ipai was born in the village of Tojmet-sola in Morki district. He wrote nine poetry books in only six years.

*Odotamme
teitä!
We are waiting
for you!*

Olyk Ipaian syntymän 105-vuotisjuhla kirjastossamme! / 24. maaliskuuta

Celebration of the 105th anniversary of Olyk Ipai's birth in our library! / 24th of March

A.N. Petuhova
(venäjäksi),
Morki,
Mari El,
Venäjä 2017

A.N. Petukhova
(in Russian),
Morki,
Mari El,
Russia 2017

Oletko
udmurti? /
Kyllä.

Are you
Udmurtian? /
Yes.

Puhutko
udmurtin kieltä?

Do you speak
Udmurt
language?

En. Vain sekaisin
venäjän kanssa.

No. I only speak
it mixed with
Russian.

?!

Кристиан Пислөгер

Christian Pishlöger
(udmurtiksi),
Joškar-Ola,
Mari El,
Venäjä 2017

Christian Pishlöger
(in Udmurt),
Yoshkar-Ola,
Mari El, Russia 2017

NUORI
KIRJAILIJA

САМЫРЫК ВОЗЫШО

YOUNG
WRITER

Kirjoitanpa sadun...
I'll write a fairy-tale...

Posti /
"Morko
Mlande":lle

Post office /
To "Morko
Mlande"

"Morko Mlande"
(Morkin maa
-sanomalehti) /
Satu

"Morko Mlande"
(Morki Land
newspaper) /
Fairy-tale

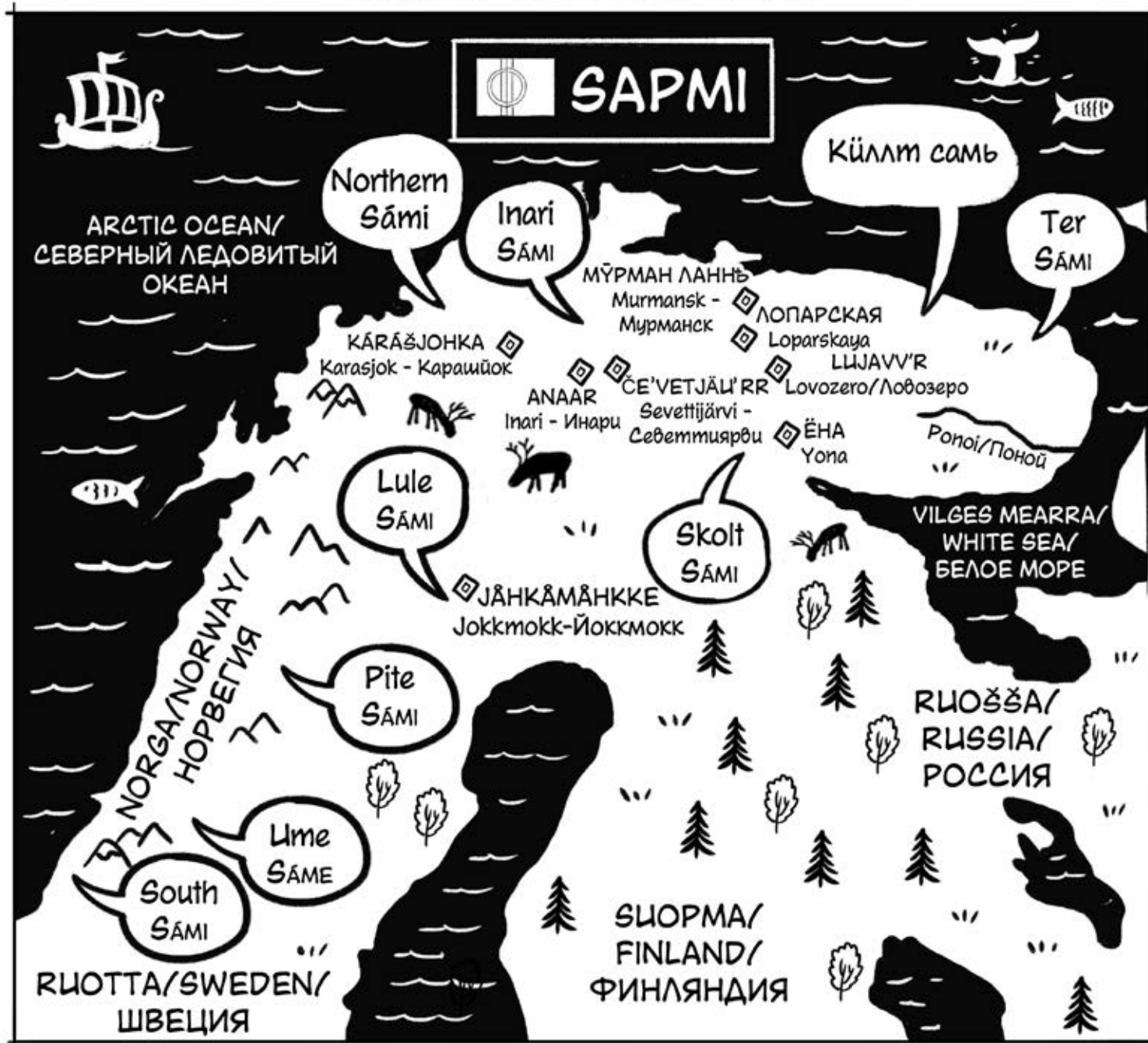
Morko Mlande

Anastasija Muravjova
(niittymariksi),
Morki,
Mari El,
Venäjä 2017

*Анастасия Муравьева,
п. Морки, РМ Э.*

Anastasiya Muravyova
(in Meadow Mari),
Morki,
Mari El,
Russia 2017

SAAMEN KIELET SÁMI LANGUAGES

Saamen kielet

Saamenmaa, Sápmi levittäytyy neljän valtion alueelle. Saamelaiskieliä on säilynyt tähän päivään yhteensä kahdeksan ja niiden puhujia on yhteensä 30 000–40 000. Pohjoismaissa saamen kielillä on paikallisesti virallinen asema. Kiltinänsaamea kirjoitetaan muista poiketen kyrillisin kirjaimin eikä sillä ole Venäjällä tunnustettua asemaa. Kaikki saamen kielet ovat uhanalaisia, mutta joitakin niistä on pystytty elvyttämään menestyksekkäästi. Kullakin maalla on oma saamelaisedustus, jonka tavoitteena on tukea ja säilyttää saamen kieliä. Olemme järjestäneet sarjakuvatyöpajoja saamenkielisille osallistujille vuosien 2017–18 aikana Luujärvellä, Jonassa ja Loparskajassa Murmanskin alueella, Kaarasjoella Norjassa sekä Inarissa Suomen puolella. Yhteistyökumppaneitamme ovat Sámi Nisson Forum, Kuolan saamelaisradio ja Saamelaiden kulttuuriperintö- ja kehitysrahasto(Luujärvi), Saamelaisalueen koulutuskeskus(Inari) sekä Kulttuuriasema Beassi ja Saamen kieli- ja kulttuurikeskus(Kaarasjoki). Työpajoissamme on piirretty sarjakuvia viidellä eri saamen kielellä.

Sámi languages

There are eight surviving Sámi languages in Sámi land, Sápmi that stretches across the territory of four countries. The total number of Sámi speakers is about 30 000–40 000. Sámi languages have a local official status in Scandinavian countries. Kildin Sámi is written in Cyrillic alphabet and it is not officially recognized in Russia. Each country has a Sámi Parliament that promotes and preserves Sámi languages. All Sámi languages are endangered but some have been successfully revitalised. We have organised comics workshops for Sámi participants in Lovozero, Yona and Loparskaya in the Murmansk region, Russia, in Inari, Finland and in Karasjok, Norway, during 2017–19. Our partners are the Sámi Women's Forum, Kola Sámi Radio and Sámi heritage and development foundation(Lovozero), Sámi Education Institute(Inari), Beassi Cultural Station and Sami language and culture centre(Karasjok). We are proud to present comics in five different Sámi languages.

MINUN KIELENI

МУНН КҮЛЛ

MY LANGUAGE

*Haluan oppia ja
puhua saamea /
Koulu (venäjäksi)*

*I want to learn
and speak Sami /
School (in Russian)*

*Koulu /
Hurraa! Koulu loppui! /
Lähdetään kotiin! /
Mennään lumivuorelle
(ven.)*

*School /
Hurray!
Classes are over! /
Let's go home! /
Let's go to the snow hill!
(Russian)*

*Opiskelemme
saamea koulun
jälkeen / Saame,
puhu ja kirjoita!
(liitutaululla) /
Minua väsyttää ja
haluan kotiin /
Nälkä! / Zzzz...*

*We study Sami after
school / Sami, speak
and write! (on the
chalk board) /
I'm tired and I want
to go home /
I'm hungry! / Zzzz...*

*Lukujärjestys:
Saamen kieli ja
käsiyöt sisällytetty
koulupäivään (ven.)*

*School timetable:
Sami language and
handicrafts included
(Russian)*

Aleksandra Artijeva
(kiltinäsaameksi),
Luujärvi (Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

Артичева Александра

Aleksandra Artijeva
(in Kildin Sami),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

HÄPEÄ!

ОККНЭ ЛЙ!

SHAME ON YOU!

Terve
(saameksi) /
Terve!
(venäjäksi)

Hello!
(in Sámi) /
Hello!
(in Russian)

Tirrv
- saamenkielinen
tervehdys ei
ole enää in.
(venäjäksi)

Tirrv
- Sámi greeting
isn't cool anymore.
(in Russian)

Kaltaistesi takia
historia unohtuu
ja kieli katoaa.

History is being
forgotten and
the language
disappears
because of
people like you.

Heippa!

Bye!

Elena Vatonen
(kiltinänsaameksi),
Luujärvi (Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

Сочин. - Луяввьр

Ватонен Елена
Луяввьр. 2017
МУРМАНСКАЯ ОБЛ.

Elena Vatonen
(in Kildin Sámi),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

MINUN TAITONI

МУН МАХХЪТМУШШ.

MY SKILLS

Kehtolauluista
ja tarinoista

From the cradle
songs and tales

Taitoja lapsille

Skills to the children

Saamen kielellä
In Sámi language

Saamenlipun alla!

Under the
Sámi flag!

Maria Medvedeva
(kiltinänsaameksi),
Luujärvi (Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

*Maria Medvedeva
с. Ловозеро
Дум*

Maria Medvedeva
(in Kildin Sami),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

VANHA JA UUSI ELÄMÄ

Komilaisia muutti
Luujärvelle Ižmasta
(Komin pohjoisosasta)
vuonna 1888 (130
vuotta sitten) /
Terve! (komiksi) /
Terve! (saameksi) /
Virma-joki

Komi people from
Izhma (northern Komi)
migrated to Lovozero in
1888 (130 years ago) /
Hello! (in Komi) /
Hello! (in Sámi) /
Virma river

Важья и Виль Олём

OLD AND NEW LIFE

Komilaisia, saamelaisia,
nenetsejä /
Olemme kaikki ystäviä!
(komiksi) /
1970-80-luku

Komi, Sámi, Nenets /
We're all friends!
(in Komi) /
1970's-1980's

Joitakin vuosia
myöhemmin /
Päivää!
(venäjäksi) /
Terve!
(venäjäksi)

Some years later /
Hello!
(in Russian) /
Hi!
(in Russian)

Nyky aika

Modern world

Natalia Ušakova
Rodion Nemtšinov
(komiksi),
Luujärvi (Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

Ушакова Ната,
Немтшинов
Родион с. ЛОВОЗЕРО

Natalia Ushakova
Rodion Nemchinov
(in Komi),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

SAAMELAIS-KOKOUS 2008-2018

(Kuolan saamelaisten
valitsema hallinnollinen
edustus)

Ensimmäinen
saamelais-
kokoontuminen
vuonna 2008 /
Olemme yhdessä!

The first Sámi
Congress in 2008 /
We are together!

SÁMI SOBBAR 2008-2018

(Kola Sámi Assembly
elected by the Sámi
people)

*Meidän täytyy
hajottaa heidät! /
Viranomaiset
keskeyttivät prosessin
ja perustivat oman
versionsa 'Sobbarista'.*

*We must divide them! /
Officials intervened in
the process and created
their own version of
'Sobbar'.*

*Olemme samaa
verta, sinä
ja minä!*

*We are the
same blood,
you and me!*

Tervetuloa
saamelaiskokouksen
10-vuotistapaamiseen,
2018.

Welcome to the 10th
anniversary of Sámi
Sobbar, 2018.

Valentina Sovkina
(kiltinäsaameksi),
Luujärvi (Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

Valentina Sovkina
(in Kildin Sami),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

VENÄJÄN LAPPI. NÄKYMÄ AVAIMENREIÄN LÄPI

«РУССКАЯ ЛАПЛАНДИЯ. ВЗГЛЯД
ЧЕРЕЗ ЗАМОЧНУЮ СКВАЖИНУ»

Luujärvi,
Joulukuu 2016 /
Presidentti julisti
vuoden 2017 Ekologian
vuodeksi Venäjällä. /
Olemme puolesta! /
Kannatamme! /
Nyt on aika!

Lovozero,
December 2016 /
The President
announced 2017 as the
year of Ecology
in Russia. /
We are for it! /
We support it! /
It's time to do it!

Tammikuu 2017,
Murmanskin alueen
hallinto. /
Lupa: Hiipinätunturit,
platinakaivos /
Lupa: Villien porojen
ampuminen, Love zero
(eng. Rakkaus, nolla
vrt. Luujärven ven. nimi
Lovozero)

January 2017,
Government of
Murmansk Oblast. /
Licence: Khibinsky
mountains, platinum
mining /
Licence: Shooting wild
reindeer, Love zero

Luujärven
tundra 2018,
Kansallispuistot /
Seitajärvi /
Hiipinätunturit

Lovozero Tundra
2018, National
parks /
Seydozero /
Khibins

20 vuotta myöhemmin,
Luujärvi 2037 /
Kansainvälisen
luonnonsuojeluliiton
Punainen kirja
(uhanalaiset lajit)

20 years later,
Lovozero 2037 /
IUCN Red List

Valeri Kudinov
(venäjäksi), Luujärvi
(Lujavvr),
Murmanskin alue,
Venäjä 2017

КИПРЕЙ ГИПЕР-
БОРЕЙСКИЙ

Valeriy Kudinov
(in Russian),
Lovozero (Lujavvr),
Murmansk Oblast,
Russia 2017

ENTÄ SAAMENKIELI?

NA BA SÁMEGIELLA?

WHAT ABOUT SÁMI?

Kohtaaminen
koulussa /
Nyt puhutaan
norjaa, jotta kaikki
ymmärtävät! /
Entä saamenkieli?

Meeting at school /
Now we speak
Norwegian so
that everyone can
understand! /
What about Sámi
language?

Kaikki koulussamme
ymmärtävät tai
opiskelevat saamea!

Everyone understands
or is learning Sámi
language at our
school!

Meidän
täytyy kuulla
mahdollisimman
paljon saamea,
jotta oppisimme
sitä!

We need to
hear and speak
as much Sámi
language as
possible to
learn it!

Aivan niin...

Oh, that's right...

Ellen Ravna
(pohjoissaameksi),
Karasjoki
(Kárášjohka),
Norja 2018

Tarinan kertoivat
Ingá Guttorm ja Kerttu Vuolab.
The story was told by
Ingá Guttorm and Kerttu Vuolab

Julius-Jagg Gudrun Elisse
Gudrun Elisse E. Lindi
Kárášjohka 17.11.2018

Ellen Ravna
(in Northern Sámi),
Karasjok
(Kárášjohka),
Norway 2018

PETÄJÄN SYLEILY

BEAZI FÁTMMASTEAPMI

THE EMBRACE OF THE PINE

1800-luvulla /
"Le lo hän on terävä,
le lo niin tarkka..." /
Stuorra-Jovvna
laskee Rásttigáisá-
tunturin rinnettä.

19th century /
"Le lo he is sharp, le lo
such a hunter..." /
Big John is sliding
down the slope of
mountain Rásttigáisá.

Saatuaan puutyöt
valmiiksi hän
katosi Nuvvos
Áiligas-tunturiin.

When he finished
carpentry work he
disappeared into
the mountain of
Nuvvos Áiligas.

Tarinan kertoivat
Ingá Guttorm ja
Kerttu Vuolab
(pohjoissaameksi),
Kaarasjoki (Karášjohka),
Norja 2019

Stuorra-Jovnnan
petäjä seisoo
vielä tänäkin
päivänä Ikkájoen
läheisellä mäellä
Tenojokilaaksossa.

Even today Big John's
Pine can be seen at
the hill near the river
Ikkájohka in the valley
Deanuleahki.

The story was told by
Ingá Guttorm and
Kerttu Vuolab
(in Northern Sámi),
Karasjok (Karášjohka),
Norway 2019

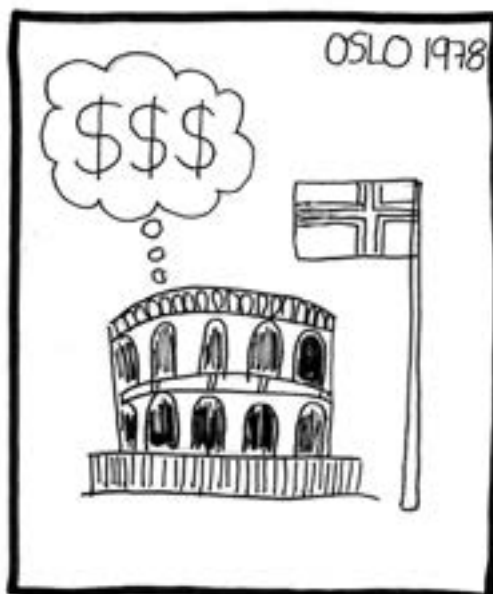
OAHPTII INGGÁ GUOKTÁ VUOLÁT KERTTUIN MUITALUSÁID VUOLÁ. Ellen Ravná 2019

OPIMMEKO?

OAHPPAT GO ?

DO WE LEARN?

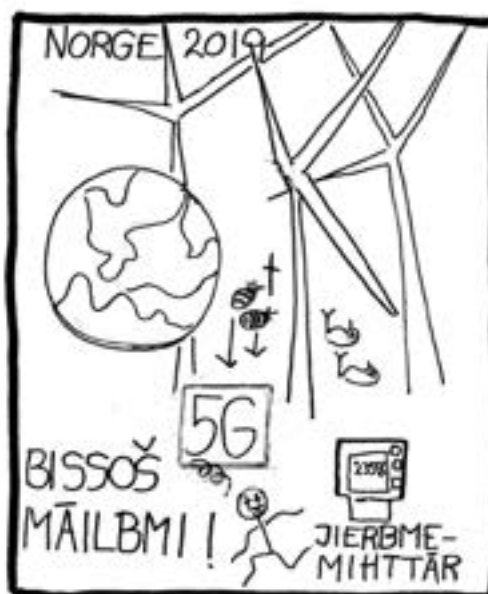
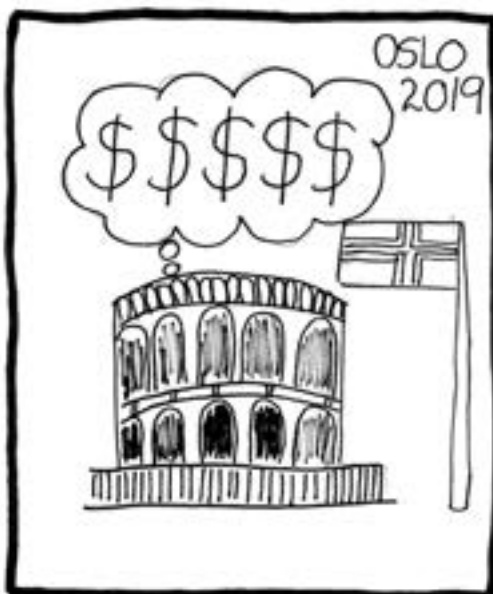
Oslo 1978

Alta 1978-1982 /
Antakaa joen virrata!
(Patohankkeen
vastaiset
mielenosoitukset
saamelaisalueella)

Alta 1978-1982 /
Let the river flow!
(Demonstrations
against a dam
project in the
Sámi area)

Oslo 2019

Norja 2019 /
*Antakaa
maapallon säilyä!*

Norway 2019 /
*Let the planet
survive!*

**Tone Hosen
Kumordzie**
(pohjoissaameksi),
Kaarasjoki (Kárášjohka),
Norja 2019

**Tone Hosen
Kumordzie**
(in Northern Sámi),
Karasjok (Kárášjohka),
Norway 2019

KUKA ON
SAAMELAINEN?

Siŋgie leah Saemiek?

WHO IS
SÁMI?

Tyttö, sisko,
täti, isoäiti

Girl, sister, aunt,
grandmother

Sydämen kieli

Language
of the heart

TOVE METTE JÄMA - 2018
SNÄSA

Tove Mette Jåma
(eteläsaameksi),
Kaarasjoki
(Kárášjohka),
Norja 2018

Tove Mette Jåma
(in Southern Sámi),
Karasjok
(Kárášjohka),
Norway 2018

HÄTÄHUUTO

JIE'TTĚUÄRVV

CRY FOR HELP

Huokaus...

Sigh...

Terve! Mitä kuuluu? /
En minä puhu kolttaa!

Hello! How are you? /
I don't speak Skolt
Sámi!
(in Finnish)

12.11.2025 /
"Finland wins world
Championship" /
"Prime Minister
fell out of a tree -
Shocking photos" /
"Sami languages
will no longer be
funded ..."
(Finnish)

Ehkä minun täytyy
myös lopettaa
saamenkielen
puhuminen.

Maybe I should
also quit speaking
Sámi.

Jasmi Kantomaa
(koltansaameksi),
Inari,
Suomi 2018

Jasmi Kantomaa "Hätähuuto"

*1. huokaus. *2. Terve! Mitä kuuluu?, En minä puhu kolttaa.
*3.
* Ehkä minun täytyy myös lopettaa saamenkielen puhuminen.

Jasmi Kantomaa
(in Skolt Sámi),
Inari,
Finland 2018

EPÄONNINEN KALASTUS

Keän loovin?

UNSUCCESSFUL FISHING TRIP

On kaunista ja
rauhallista /
Nämä kalat
eivät riitä talveksi

It's beautiful
and peaceful /
These fish are
not enough for
the winter

Salakalastajia!
(suomeksi)

Poachers!
(in Finnish)

Kenen luvalla
kalastatte?
(suomeksi)

Esi-isien luvilla!

Who gave you
permission to fish
here? (Finnish) /
Our ancestors!

Pavlo Heikkinen "Paavvä"
Tero Harju
Tuomas Kiprianoff "Kiöbr"

Pavlo Heikkinen,
Tero Harju,
Tuomas Kiprianoff
(koltansaameksi), Inari,
Suomi 2018

Pavlo Heikkinen,
Tero Harju,
Tuomas Kiprianoff
(in Skolt Sámi), Inari,
Finland 2018

**ONNEA
KOKEESEEN**

LEEKKAS TENTTA

**GOOD LUCK
FOR THE EXAM**

*Aion opetella kaikki
muodot tosi hyvin!*

Registration for
matriculation
examination: Skolt
Sámi, signature /
*I'm going to learn all
the forms really well!*
(in Skolt Sámi)

*Now we rehearse
for the digital exam /
Finnish /
Swedish /
Math /
English*

*I need
instructions
for my Skolt
Sámi exam /
You need to
practise, but we
don't have
a teacher who
could give you
exam practice*

*Saamenkieli

Finnish /
Swedish /
Sámi /
I can't find the
Skolt Sámi
keyboard /
I can't help you /
Supervisor*

Kia Olin
(suomeksi ja
koltansaameksi),
Inari,
Suomi 2018

*Kia Olin
Aanar*

Kia Olin
(n Finnish and
Skolt Sámi),
Inari,
Finland 2018

**OIKEIDEN
KETTUJEN
JUHLAT**

*Minäpä olen
menossa kettujuhliin. /
Sinähän et ole oikea
kettu, kun sinun
häntäsi on poikki.*

*I'm going to
a Fox Party. /
But you aren't
real fox,
your tail is short.*

VUÕIGG RII'MJI PRÄÄ'ZNIĶ

**REAL FOX
PARTY**

*Juhlat /
Totta karhu
puhui. En ole
kokonainen
kettu.*

*Party /
Bear was right.
I'm not a 100% fox.*

*Menenpä
vilkaisemaan,
kun oikeat ketut
juhlivat.*

*I'll take a look at
how the real foxes
celebrate.*

*Täällähän
kaikki ovat
omanlaisiaan!*

*Wow, here
everyone is
special!*

**Hannele Fofonoff,
Janica Gauriloff,
Maija Oikarinen**
(koltansaameksi), Inari,
Suomi 2018

**Hannele Fofonoff,
Janica Gauriloff,
Maija Oikarinen**
(in Skolt Sámi), Inari,
Finland 2018

RUUHKA-AIKA TUNTURISSA

Tule porosafarille
luonnonrauhaan. Vain
150€/kierros. /
Hui! Auttakaa minua,
tuo kameran kirkas
valo sokaisee.

Come for a reindeer
safari, enjoy
the peace of nature.
Only 150€/trip. /
Oh! Help, the camera
flash makes me blind!

Perinteinen
huskysafari,
vauhtia ja riemua!
Vain meillä
150€/kerta. /
Hui! Mistä nuo nyt
tulivat tänne?

Traditional husky
safari, speed and
fun! Only here
150€/trip. / Oh!
Where did they
come from?

**Työryhmä 'Riuku
maalaa rituaalit'**
(koltansaameksi),
Inari,
Suomi 2018

TÄPPJUMÄI'GĞ TUÕDDREST

RUSH HOUR IN LAPLAND

Koe kelkkasafari
ja näe revontulet!
Nyt vain
250€/henkilö. /
Jaahas, mihinpä
minä nyt mahdun
vasomaan?

Experience a
snowmobile safari
and see the Northern
Lights! Now only
250€/person. /
Oh well, where do
I give birth now?

No niin, eikö täällä
missään saa olla
rauhassa!!! Nyt
riittää! Minä olin
täällä ensin. /
Kaivos / Jäämeri

What's that? No
peace anywhere!!!
That's enough!
I was here first! /
Mining / Arctic
Ocean

**'Riuku maalaa
rituaalit' group**
(in Skolt Sámi),
Inari,
Finland 2018

**NÄINKÖ
TAAS...**

€ € € NÄÄI'T-60 E'PET... € € €

AGAIN...

Saamelaisalueen
koulutuskeskus:
Me opiskelemme
koltankieltä!!! /
Minun isäni puhuu
kolttaa, pian minäkin!

Sámi Education
Institute:
We are studying
Skolt Sámi!!! /
My father speaks
Skolt, soon I will too!

Samaan aikaan
toisaalla:

Meanwhile
elsewhere:
Unfortunately
we can't provide
funding for Sámi
language service...

Hmm... kuinka
minä sanon
"tehosekoitin"...? /
No niin! Minä soitan
saamenkielen
kielihuoltoon ja
kysyn!

Hmm... How do
I say "blender"...? /
Well! I shall call
the Sámi Language
Center and ask!

"Numero johon
soititte ei ole
käytössä..." /
Mitä nyt??

The number you
have dialed is
not in use... /
What now?

Tarja Tuovinen
(koltansaameksi),
Inari,
Suomi 2018

TARJA TUOVINEN

Tarja Tuovinen
(in Skolt Sámi),
Inari,
Finland 2018

YLLÄTTÄVÄT NAAPURIT

Virkailijan toimistossa /
Minä haluaisin
rakentaa talon koltta-
asutusalueelle. /
Tässä on sinulle paperit,
ole hyvä! Siellä on aina
rauhallista asua. /
Kolttalaki: oikeus
rakentaa talo koltta-
asuinalueelle.

At the administration /
I'd like to build a house
on Skolt Sámi land. /
Here are your papers!
It's so peaceful and
quiet there. /
Skolt Sámi law: Right
to build a house on the
traditional Skolt area"

Työkoneiden
ääniä!!!

Construction
noise!!!

Teemu Tirola
(koltansaameksi),
Inari,
Suomi 2018

UNEXPECTED NEIGHBOURS

Se mies oli
oikeassa.
Täällä on hyvin...

He was right,
it's very...

... rauhallista?

... peaceful?

Teemu Tirola
(in Skolt Sámi),
Inari,
Finland 2018

OLEMME HISTORIAN VARJO

Tulin Inariin
opiskelemaan
inarinsaamea.

I came to Inari
to learn Inari Sámi.
Nice to be in Lapland.
It's so beautiful!

Terve, haluan jutella
teidän kanssanne!
Ketä te olette?
Montako poroa
sinulla on? /
Hän ei tiedä mitään,
mutta hän onkin
suomalainen.

Hello, I'd like to talk to
you! Who are you?
And how many
reindeer do
you have? /
She doesn't
know anything,
but she's a Finn.

Iida Airasmaa
(inarinsaameksi),
Inari,
Suomi 2018

LEP HISTORJÁ SUONÁ

WE ARE A SHADOW OF HISTORY

Aikaisemmin Venäjällä: /
Päivää! Olemme
samanlaisia.
(udmurtiksi) /
Syö, syö, juo, juo, istu,
istu (udmurtiksi) /
Joka paikassa, missä
olin suomalais-
ugrilaisten ihmisten
luona, olin kotona.

Earlier in Russia: /
Hello! We are alike.
(in Udmurt) /
Eat, eat, drink, drink,
sit, sit (Udmurt) /
Everywhere, where I
was among Finno-Ugric
people, I felt at home.

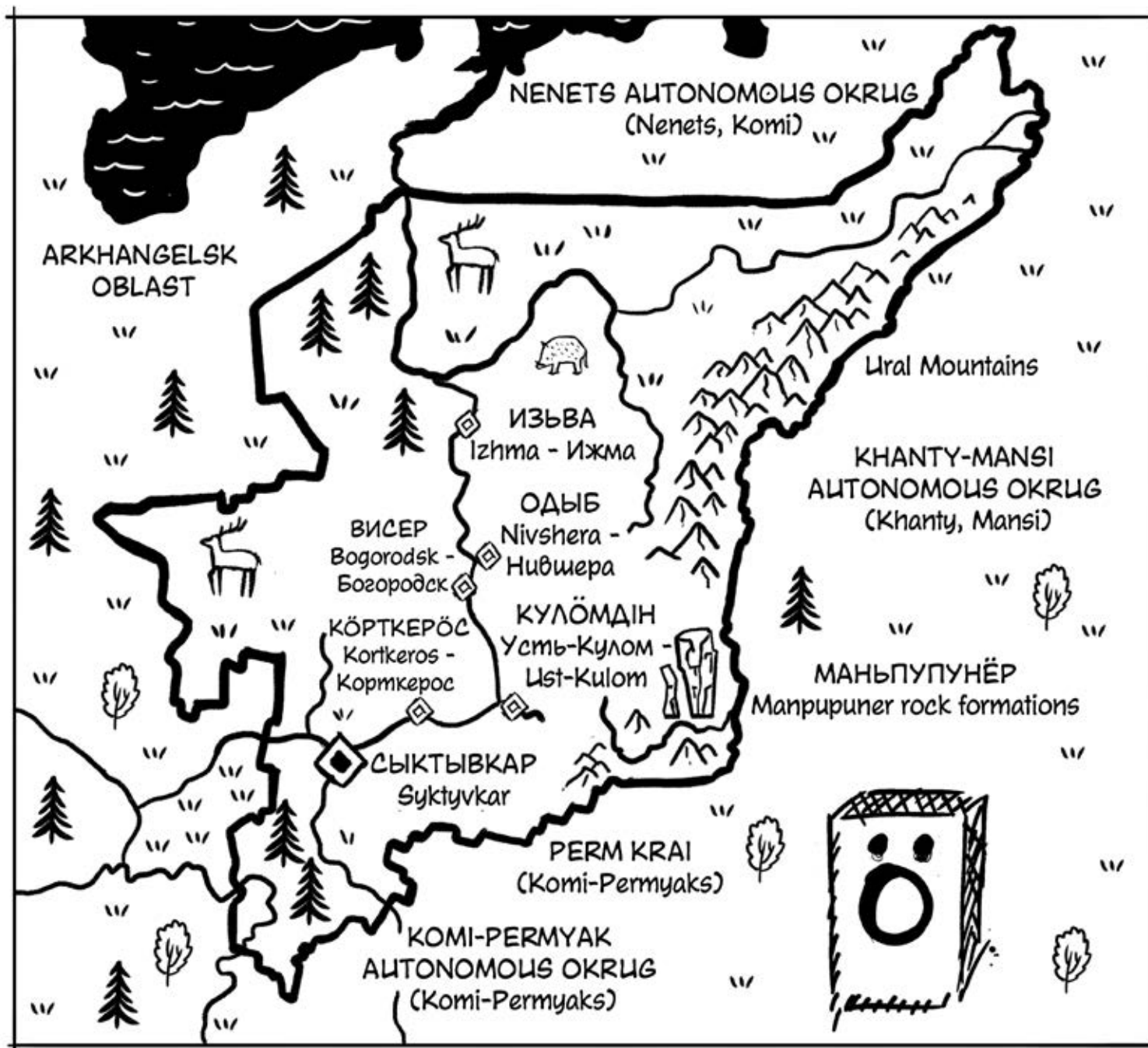

Minulla on monta
roolia, koska olen
suomalainen /
Saamenmaa: Venäjä
sortaa, Suomi sortaa /
Suomalais-ugrilaiset
Venäjällä: Venäjä sortaa,
Suomi = toivo

Being Finnish
I have many roles /
Sámi land: Russia
oppresses, Finland
oppresses /
Finno-Ugric people
in Russia: Russia
oppresses,
Finland= hope

Iida Airasmaa
(in Inari Sámi),
Inari,
Finland 2018

KOMI

Komi

Komia puhutaan Komin tasavallassa sekä sen lähialueilla. Komin puhujia on yhteensä noin 156 000. Kielellä on virallinen asema Komin tasavallassa, mutta nykyisin sitä käytetään lähinnä maaseudulla. Viime aikoina on kuitenkin syntynyt uusia hankkeita, kuten FU-Lab ja ART-lehti tukemaan komin kieltä. Komin pääkaupunkiin Syktyvkariin on muodostunut nuorten kulttuuritietoisten kaupunkikomilaisten yhteisö. Järjestimme kaksi sarjakuvatyöpajaa Komissa vuonna 2017. Työpajat pidettiin Komin kansalliskulttuurikeskuksessa Syktyvkarissa sekä 140 km Syktyvkarista koilliseen sijaitsevan Bogorodskin kylän kirjastossa. Paikalliset opettajat ovat ottaneet sarjakuvan käyttöön kirjallisuuden opetuksessa. Yhteistyötahomme Komissa on kominkielinen Jölöga-kulttuurilehti.

Komi

Komi language is spoken in the Komi Republic and nearby areas. The total number of Komi speakers amounts to about 156 000. Komi language has an official status in Komi Republic but nowadays it is mainly spoken in the countryside. Recently new projects like Fu-Lab and ART magazine have started promoting the language. An urban youth community who know their culture and language has emerged in the capital city of Syktyvkar. We organised two comics workshops in Komi Republic in 2017. The workshops took place in the Komi Cultural Centre in Syktyvkar and in the library of the village of Bogorodsk, 140 km northeast of Syktyvkar. Local teachers have started using comics in teaching literature. Our local organizer was the Komi language youth magazine Jölöga.

PUOLIKSI

* АЫНЙОН

BY HALF

Vaari kävelee
parmassa (metsä) /
Tulin hirsimökille

Grandfather walks
in parma (woods) /
I came to a log cabin

Meni nukkumaan /
Me asumme täällä!

Went to sleep /
We live here!

Heitti kirveen
lattialle /
Puolet talosta on
minulle, puolet
teille!

Threw an axe
on the floor /
One half of the
house is for me,
another half
for you!

Heräsi aamulla /
Nukuin todella
hyvin

Woke up in
the morning /
I slept really well

Мама Игушева

Maria Iguševa
(komiksi), Syktyvkar,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

Maria Igusheva
(in Komi), Syktyvkar,
Komi Republic,
Russia 2017

**TJUVE
- NOITA JA
ENNUSTAJA**

Тювö - Висер вожса тун

**TYUVE -
THE WIZARD AND
FORTUNE TELLER**

Pugdym 20 km /
Bogorodsk

Pugdym 20 km /
Bogorodsk

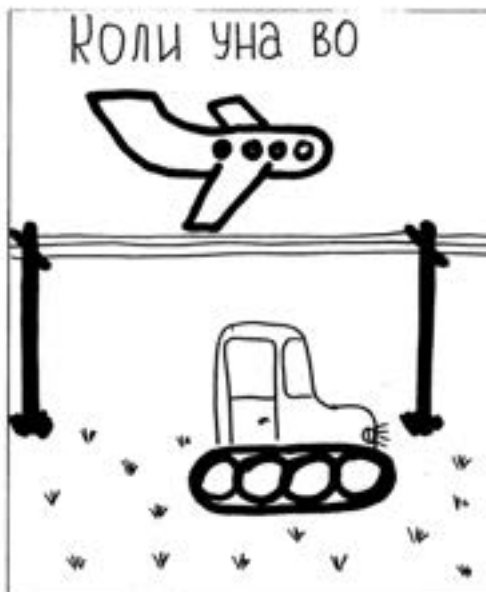

Punainen vuori /
Rotilta on nyt
pääsy kielletty!

Red mountain /
The road for rats
is closed now!

Minä näen...

I can see...

Vuosien kuluttua

After many years

**Tatjana Gabova,
Oksana Pinjagina**
(komiksi), Bogorodsk,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

Габова Татьяна
Пинягина Оксана
Висер (Богородск)

**Tatyana Gabova,
Oksana Pinyagina**
(in Komi), Bogorodsk,
Komi Republic,
Russia 2017

MEIDÄN
KOIVU

МИЯН КЫДЗ

OUR
BIRCH

Isäni istutti
koivun...

My father
planted
a birch...

Se kasvoi suureksi

It grew big

Onko teillä talossa
viisi tytärtä? /
Mistä tiedätte? /
Koivussanne on
viisi suurta oksaa!

Do you have
five daughters in
the house? /
How do
you know? /
There are five
branches on
your birch!

ОЛЬГА КАРАКУИЕВА
СТОРОЖЕВСК
ШОЙНАТЫ

Olga Karakuieva
(komiksi), Bogorodsk,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

Olga Karakuieva
(in Komi), Bogorodsk,
Komi Republic,
Russia 2017

KOMIN KIELI

KOMI LANGUAGE

Mummoni
(isän puolelta)
puhuu komia /
Mitä minun pitäisi
tehdä? (venäjäksi) /
Koulu /
Tervetuloa!

My granny
(from the father's side)
speaks Komi /
What should I do?
(in Russian) /
School /
Welcome!

Kissa on kan',
lusikka on lan',
vasikka on kukan'

Cat is kan',
spoon is lan',
calf is kukan'

Lautanen, lusikka,
kalapiirakka.
Kalaa kerjää
raidallinen kissa. /
Hyvä!
(ven.)

A plate, a spoon,
a fish pie.
A tabby cat begs
for fish. /
Well done!
(in Russian)

ЛН.

L.N.
(komiksi), Syktyvkar,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

L.N.
(in Komi), Syktyvkar,
Komi Republic,
Russia 2017

LAULAMME KOMIKSI

СЫПАМ КОМНОН

WE ARE SINGING IN KOMI

"Laulan, laulan...
tanssin, tanssin..." /
Kuinka kauniisti he
laulavatkaan!

"I sing, I sing...
I dance, I dance..." /
How beautiful
they sing!

"Synnyin ja kasvoin..." /
Komjatška!
(*loukkaava, oikea
nimitys olisi "komi")

"I was born and
I grew up..." /
Komyachka!
(*offensive, correct
word is "Komi")

Diplomi - Komin
paras laulaja

Certificate - the
best singer in
Komi

"Laulan, laulan..." /
Kuinka kauniisti
he laulavatkaan!

"I sing I sing..." /
So beautifully
they sing!

Таня Панюкова
Большелуп-
Ыджыгвигдз

Tanja Panjukova
(komiksi),
Bogorodsk,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

Tanya Panyukova
(in Komi),
Bogorodsk,
Komi Republic,
Russia 2017

EHDOKAS

КАНДИДАТ

THE CANDIDATE

Valitkaa minut! /
Komi 2018

Vote for me! /
Komi 2018

Me puhumme komia
lapsillemme!!

We speak Komi with
our children!!!

Isä, tuletko pian?
(ven.) /
Ihan kohta,
poikaseni
(ven.)

Dad, are you
coming?
(in Russian) /
Soon, my son
(in Russian)

Komin kielen
puolesta! /
2018 vaalit

For Komi
language! /
2018 Election

Alexandr Terentjev
(komiksi),
Syktyvkar,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

Зех
А Терентьев

Alexandr Terentyev
(in Komi),
Syktyvkar,
Komi Republic,
Russia 2017

**NEITSYEN
VIRTA**

*Missä ovat perheeni
ja ystäväni?*

*Where are my
family and friends?*

НЫ В ШОР

**VIRGIN'S
STREAM**

Oi, kuinka liukasta!

Oh, how slippery!

Plumpsis!

Splash!

* Tarina
paikannimen
alkuperästä.

* Legend
of a place
name's origin.

Eva Kutševa
(komiksi),
Bogorodsk,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

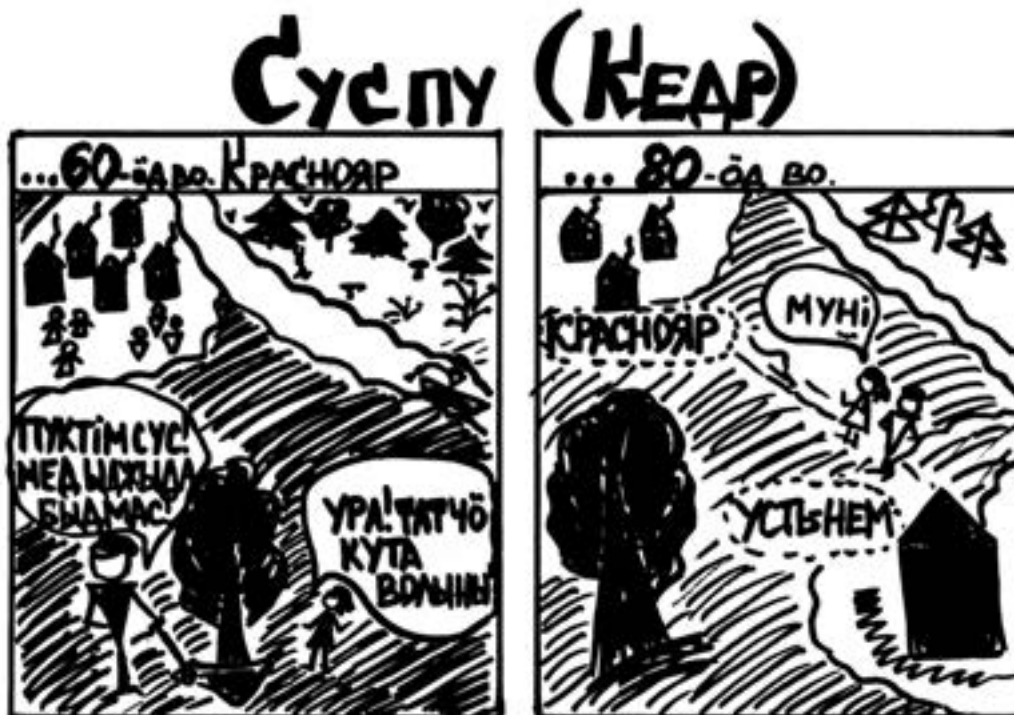
ЭВА X

Eva Kucheva
(in Komi),
Bogorodsk,
Komi Republic,
Russia 2017

SEMBRA

...1960-luvulla
Krasnojarin kylässä /
Istutimme
sebramännyn!
Kasvakoon
se suureksi! /
Hurraa! Aion
tulla tänne usein!

1960's in
Krasnoyar village /
We planted a cedar
tree! Let it grow big! /
Hooray! I shall
come here often!

CEDAR TREE

...1980-luvulla /
Krasnojar /
Lähdin /
Ust-Nemin kylä

...1980's /
Krasnoyar village /
I left /
Ust-Nem village

Vuonna 2017 /
Krasnojar /
Voi, täällä ei ole
ketään jäljellä!
Mutta sembra vain
jatkaa kasvuaan!

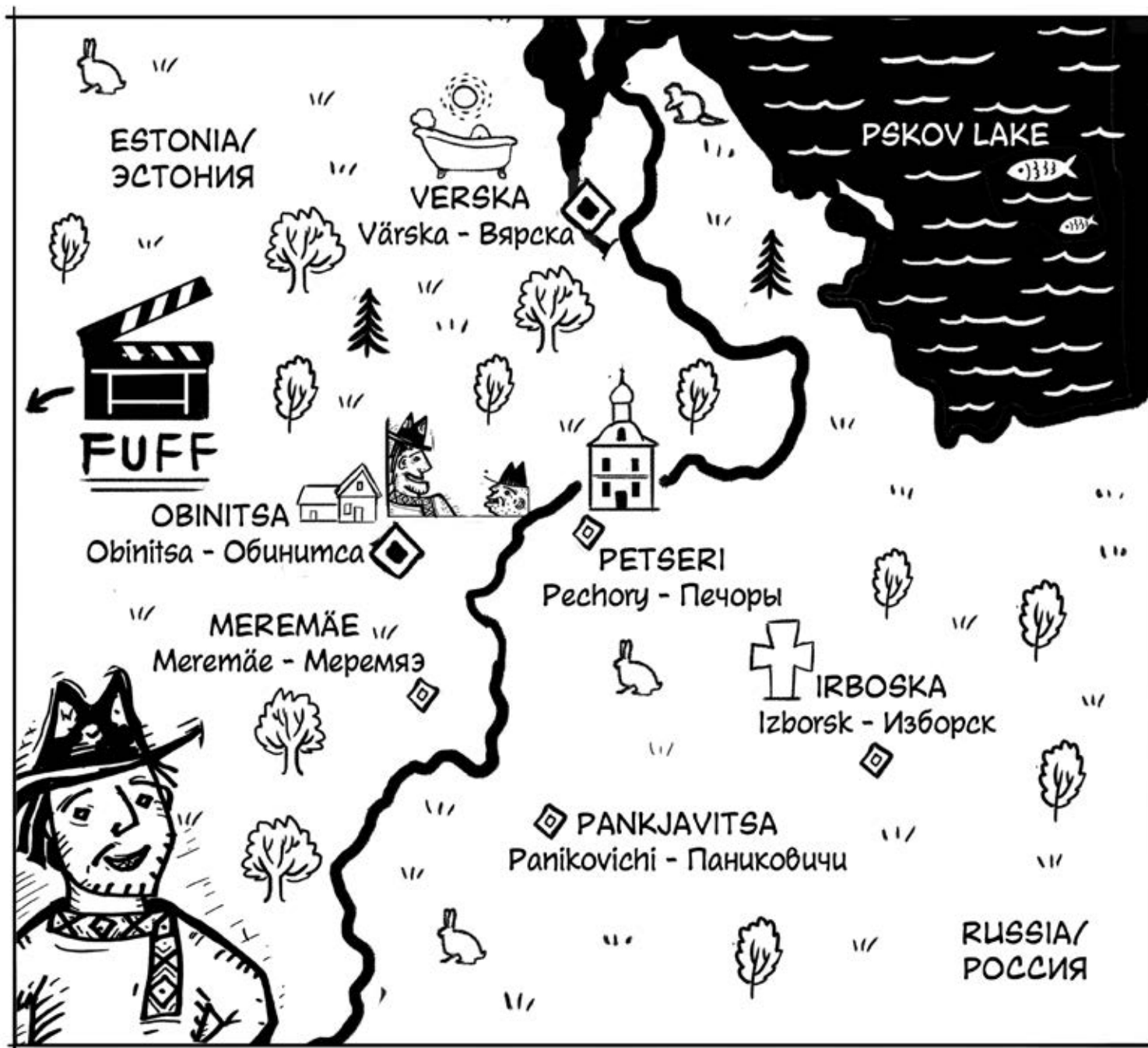
In 2017 /
Krasnoyar /
Oh, there is nobody
left here anymore!
But the cedar tree
keeps growing!

Nadežda Punegova
(komiksi),
Bogorodsk,
Komin tasavalta,
Venäjä 2017

**НАДЕЖДА
ПУНЕГОВА
СЫКТЫВКАР**

Nadezhda Punegova
(in Komi),
Bogorodsk, K
omi Republic,
Russia 2017

SETO

Seto

Seton kieltä puhutaan Setumaassa Viron kaakkoisosassa sekä Pihkovan alueella Venäjän puolella. Setukaisia, eli seton puhujia on noin 12 500. Järjestimme työpajan setonkielisille osallistujille Meremäen koululla toukokuussa 2018 yhteistyössä Finno-Ugric Film Festival:n (FUFF) kanssa. Lisäksi veimme sarjakuvatyöpajan ja projektimme näyttelyn FUFF:iin, Sännaan Etelä-Viroon kesällä 2019.

Seto

Seto language is spoken by 12 500 people in Setomaa, in southeastern Estonia and in the Pskov region in Russia on the other side of the border. We organised a Seto language comics workshop at Meremäe school in May 2018 in collaboration with the Finno-Ugric Film Festival (FUFF). We also brought the Finno-Ugric comics exhibition and a comics workshop to FUFF in Sänna, southern Estonia in summer 2019.

OLLAKKO VAI EIKÖ OLLA?

Jutellanko
(setoksi)
vai "Jutellaanko"?
(eestiksi) /
Jutellaan.
(setoksi)

Shall we talk
(in Seto)
or "talk"?
(in Estonian) /
Let's talk.
(in Seto)

Mikä on aihe? /
Seton kielen
opetus.
Allekirjoitetaan
se!

What is the
subject? /
Teaching Seto
language. Let's
sign it!

Evar Riitsaar
(setoksi),
Meremäe,
Viro 2018

TO BE OR NOT TO BE?

Työjuttujako? /
Projektijuttuja!

Work talk? /
Project talk!

No siinä
tapauksessa
"jutellaan".
(eestiksi) /
Hyvä!

Oh, in that
case lets "talk"
(in Estonian) /
Great!

Evar Riitsaar
(in Seto),
Meremäe,
Estonia 2018

KENELLE?

KINKALÕ?

FOR WHOM?

*Mitä teemme
seton kielen
säilyttämiseksi?*

*What will we
do to save the
Seto language?*

*Perustetaan
setonkielinen
sanomalehti!*

*Let's publish
a newspaper
in Seto!*

*Miksi tämä on
kirjoitettu niin
oudolla kielellä?
(eestiksi)*

*Why is this written
on such a strange
language?
(Estonian)*

*En pysty
lukemaan
tällaista!
(setoksi)*

*I can't
read this!
(Seto)*

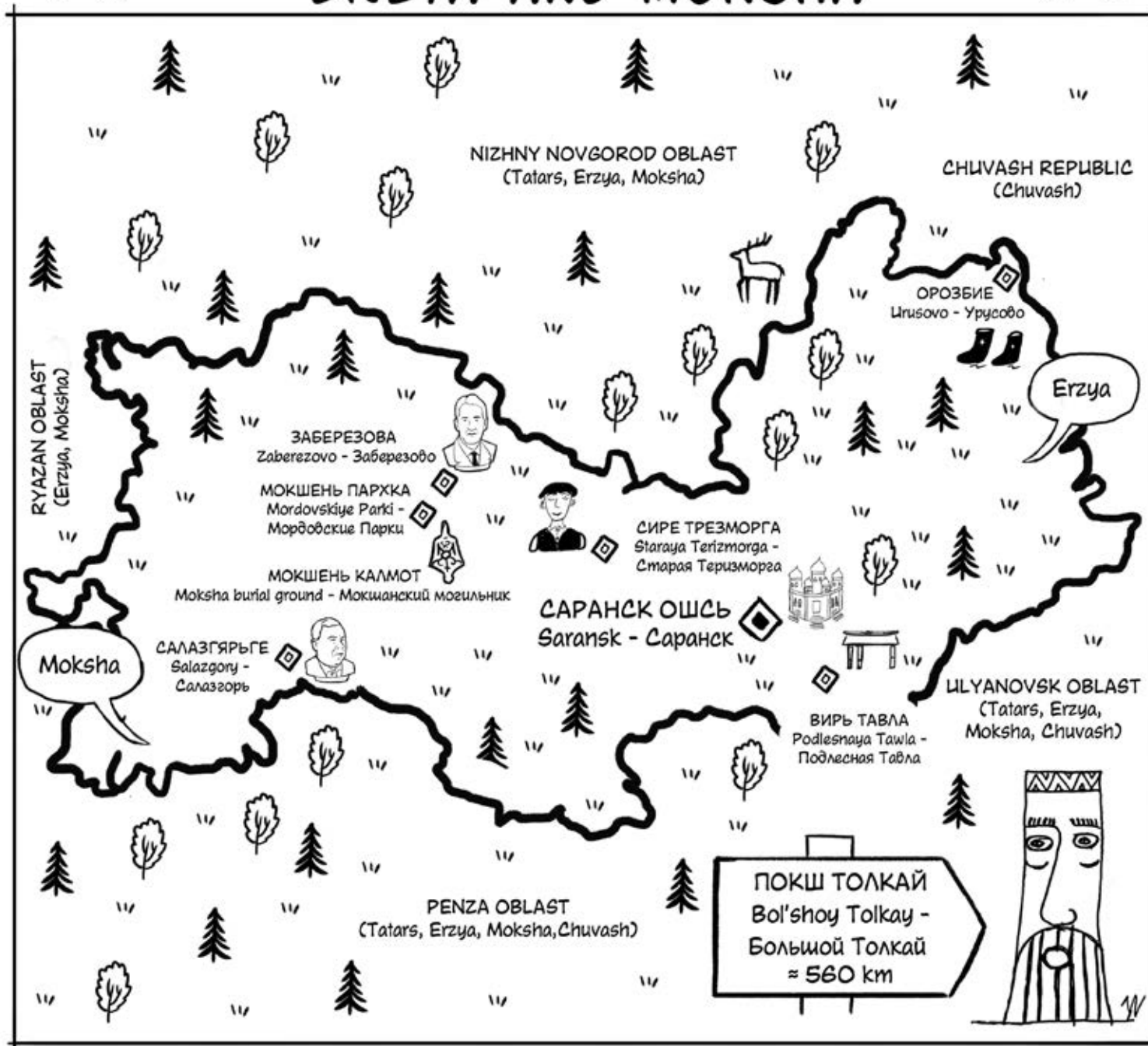
Rein Järvelill
(setoksi),
Meremäe,
Viro 2018

REIN JÄRVELILL

Rein Järvelill
(in Seto),
Meremäe,
Estonia 2018

ERSÄ JA MOKŠA ERZYA AND MOKSHA

Ersä ja mokša

Mordvan tasavallassa Volgan länsipuolella on kolme virallista kieltä: ersä, mokša ja venäjä. Mokšan kielellä on noin 150 000 puhujaa. Ersän kielen noin 400 000 puhujaa asuvat Mordvan tasavallassa ja sen lähialueilla. Molemmilla kielillä julkaistaan sanoma- ja aikakauslehtiä, kuten ersänkielisiä Erzjan Pravdaa, Erzjan Mastoria, Sjatkoa ja Tšilisemaa sekä mokšankielisiä Mokšen Pravdaa ja Jakšter Tjaštenjaa. Lisäksi Mordoviassa on ersän ja mokšankielisiä TV- ja radiolähetyksiä. Järjestimme Mordvassa kaksi sarjakuvatyöpajaa vuoden 2018 helmikuussa. Työpajat pidettiin Saranskin valtionyliopistolla sekä Etno-Kudo-museossa Podlesnaja Tavlan ("Metsä-Tavla") kylässä. Kylä on kuuluisa ersäläisistä puunveistäjistään.

Erzya and Moksha

The Republic of Mordovia has three official languages: Erzya, Moksha and Russian. It is located in the western side of the Volga river in Russia. About 150 000 people speak Moksha in Mordovia. The 400 000 Erzya speaking people live Mordovia and in the nearby regions. Both languages have newspapers and magazines including Erzyan Pravda, Syatko, Erzyan Mastor and Chilisema in Erzya and Mokshen Pravda and Yakshter Tyashtenya in Moksha. There are also TV and radio programs in Erzya and Moksha. We organised two comics workshops in Mordovia in February 2018. The workshops took place in the State University of Saransk and in the museum "Etno-Kudo" in the village of Podlesnaya Tavla ("Forest Tavla"). The village is famous for its Erzya woodcarvers.

KUKA SINÄ
OLET?

? КИЕ ТОН ?

WHO ARE
YOU?

Hei, äiti! /
Huomenta, poikani! /
Yhdessä kodissa

Hi, Mom! /
Good morning, son! /
In one home

Pitää mennä, äiti! /
Hei hei! (venäjäksi) /
Toisessa kodissa

I must run, Mom! /
Bye-bye! (in Russian) /
In another home

Ersän kieli
Erzya language

Puhutko
sinä ersää?

Do you
speak
Erzya?

Tatjana Mokšanova
(ersäksi),
Podlesnaja
Tavla, Mordva,
Venäjä 2018

Tatyana Mokshanova
(in Erzya),
Podlesnaya Tavla,
Mordovia,
Russia 2018

SIENESSÄ

Äiti, me halutaan
mennä sieneen /
Hyvä on, mutta
pyytäkää Virjavalta
(metsän emäntä)

Mom, we want to go
to pick mushrooms /
Alright, but remember
to pray to Viryava
(a forest deity)

PICKING MUSHROOMS

Virjava, anna
meidän poimia
sieniä

Viryava, let
us pick your
mushrooms

Kuinka
paljon sieniä!!

So many
mushrooms!!

Kiitos, Virjava! /
Kiitos!

Thank you,
Viryava! /
Thank you!

Romashkin Andrey

Andrei Romaškin
(ersäksi),
Podlesnaja
Tavla, Mordva,
Venäjä 2018

Andrey Romashkin
(in Erzya),
Podlesnaya Tavla,
Mordovia,
Russia 2018

Metsä-Tavla

Forest Tavla

*Terve, metsän
emäntä! Terve,
metsän isäntä!*

*Halloo, Goddess of
the forest! Halloo,
God of the forest!*

*Me olemme
Metsä-Tavlan
puunveistäjät*

*We are
woodcarvers
from
Forest Tavla*

*Kiitos, metsän
emäntä, kiitos,
metsän isäntä
puusta!*

*Thank you,
Goddess,
thank you, God,
for the wood!*

Maksim Rjabov
(ersäksi),
Podlesnaja
Tavla, Mordva,
Venäjä 2018

РЯБОВ МАКСИМ

Maksim Ryabov
(in Erzya),
Podlesnaya Tavla,
Mordovia,
Russia 2018

**СÄILYТÄ
OMA KIELESИ!**

ВАНСТОДО ТИРИНЬ КЕЛЕНК!

**KEEP YOUR
LANGUAGE!**

Terve!
(venäjäksi) /
Shumbrat!
(ersäksi)

Hi!
(in Russian) /
Shumbrat!
(in Erzya)

Shumbrat?
Mikä olla se?
(huonolla venäjällä)

Shumbrat?
What's that?
(pidgin Russian)

*Miksi puhut
venäjää?*
*Unohditko
oman kielesi?*
(ersäksi)

*Why do you
speak Russian?*
*Did you forget
your language?*
(in Erzya)

*Kauan eläkööt
ersäkylät!*
*Puhuttakoon
ersää aina!*

*Let Erzya villages
live! Let Erzya
language always
be spoken!*

N.A. Baljaikina
(ersäksi),
Podlesnaja
Tavla, Mordva,
Venäjä 2018

БАЛЯЙКИНА Н.А.

N.A. Balyaikina,
(in Erzya)
Podlesnaya Tavla,
Mordovia,
Russia 2018

AIKANAMME

МИНЕК ШКАСЬ...

OUR TIME

Huopikkaat
Urusovon (Orozbien)
kylästä

Felt boots from
Urusovo (Orozbie)
village

Onpa hyvä kun on
lämpimät talvikengät! /
Vuonna 1996

It's good to wear warm
winter boots! /
Year 1996

Tammikuu 2018 /
Sataa vettä!
Missä talvi?

January 2018 /
It's raining!
Where is winter?

Kukaan ei
enää kaipaa
huopikkaita...

Nobody needs
felt boots any
more...

ТАТЬЯНА МАТОРКИНА

Tatjana Matorkina
(ersäksi),
Podlesnaja
Tavla, Mordva,
Venäjä 2018

Tatyana Matorkina
(in Erzya),
Podlesnaya Tavla,
Mordovia,
Russia 2018

SARANSK TURISTEILLE

Mordovialainen
pihapiiri – Ušakovin
katedraali –
Ersämuseo

Mordovian
courtyard –
Ushakov Cathedral
– Erzya Museum

Ušakovin
katedraali

Ushakov
cathedral

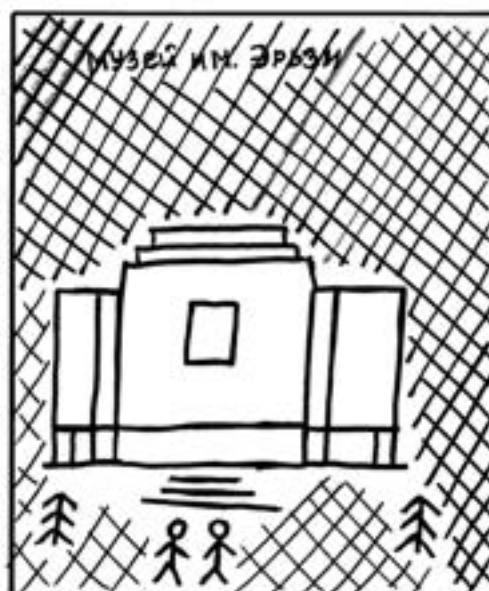
Ljudmila ja Raisa
(venäjäksi),
Saransk,
Mordva,
Venäjä 2018

САРАНСК ДЛЯ ТУРИСТА

SARANSK FOR TOURISTS

Ersämuseo

Erzya Museum

Mordovskoe
podvorie

Mordovskoe
podvorie

Людмила
и
Райса

Lyudmila and Raisa
(in Russian),
Saransk,
Mordovia,
Russia 2018

KANSOJEN YSTÄVYYS

Mordvan
kansojen ystävyys
(ersät ja mokšat) /
Mordva

Mordovian
people's (Erzya
and Moksha)
friendship /
Mordovia

Panar
(perinteinen
naisten asu)

Panar
(Traditional
women's
costume)

Irina
(mokšaksi),
Saransk,
Mordva,
Venäjä 2018

Ирина, Саранск

FRIENDSHIP BETWEEN NATIONS

Tataari /
Venäläinen /
Tšuvassi /
Ersä /
Mokša

Tatar /
Russian /
Chuvash /
Erzya /
Moksha

Hello! /
Hello!
(plural)

Terve! /
Terve teille!

Irina
(in Moksha),
Saransk,
Mordovia,
Russia 2018

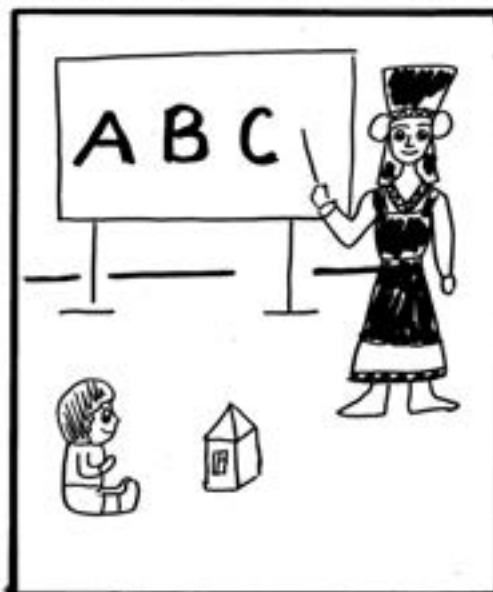
**JUURESI
PALJASTAVAT
SINUT**

ЮРХНЕ ТАРГАТЯДЯСЬ СЯКА

**YOUR ROOTS
WILL REVEAL
YOU**

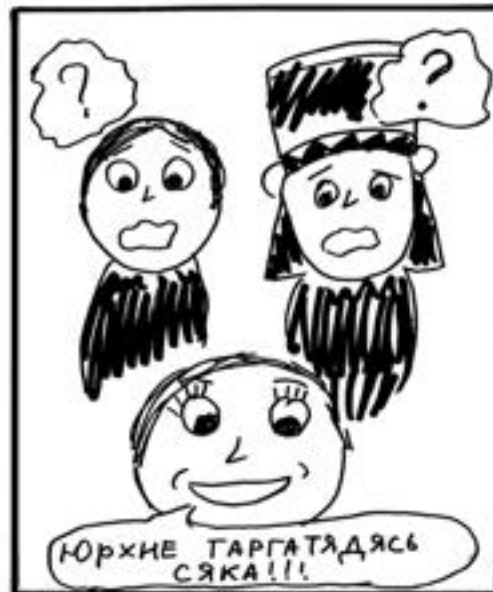
"Poikani,
olen äitisi..".
(venäjäksi
ja saksaksi)

"Son, I'm your
mother..."
(in Russian and
German)

Poika, tule
syömään! (ven) /
Odottakaa
hetkinen!
Olen tulossa!
(mokšaksi)

Son, come to eat!
(In Russian) /
Wait a moment!
I'm coming!
(in Moksha)

Lopulta juuresi
paljastavat
sinut!!!

Your roots will
show in
the end!!!

Kristina Saigutina
(mokšaksi),
Saransk,
Mordva,
Venäjä 2018

Кристина С.
САРАНСК

Kristina Saigutina
(in Moksha),
Saransk,
Mordovia,
Russia, 2018

**MOKŠAT
ON MOKŠIA
KAIKKIALLA**

*Mikä sinua
vaivaa?*

*What's wrong
with you?*

Älä hätäile!

Don't worry!

Marina Utšvatova
(mokšaksi),
Saransk,
Mordva,
Venäjä 2018

MOKSHA PEOPLE ARE MOKSHA EVERYWHERE

*Lähden
huomenna
Moskovaan ja
unohdan hitaasti
mokšan kielen.*

*I'm going
to Moscow
tomorrow,
I will slowly
forget the Moksha
language*

Moskova /
Metro /
Terve! /
Terve!

Moscow /
Metro /
Hello! /
Hello!

Marina Uchvatova
(in Moksha),
Saransk,
Mordovia,
Russia 2018

RUNOILIJANI

МОЙ ПОЭТ

MY POET

Ilja Maksimovitš
Devin, Mordvan
kansallisorunoilija
(Mordvan mokša)
(1922-1998)

Ilya Maksimovich
Devin, the national
poet of Mordovia
(Mordva-Moksha)
(1922-1998)

Romaani "Nardiše"
(Pihatatar) / Ilja
Devinin kirjoja
voi lukea Puškinin
kirjastossa
Saranskissa

Novel "Nardishe"
(Birdweed) / Ilya
Devin's books are
available in Pushkin
Library in Saransk

1945 /
Kävellä
paljain jaloin
nurmella...

1945 /
Walking
barefoot on
the grass...

Kansallinen
kulttuurikeskus
(Vanha
Terizmorga)

National Cultural
Center (Old
Terizmorga)

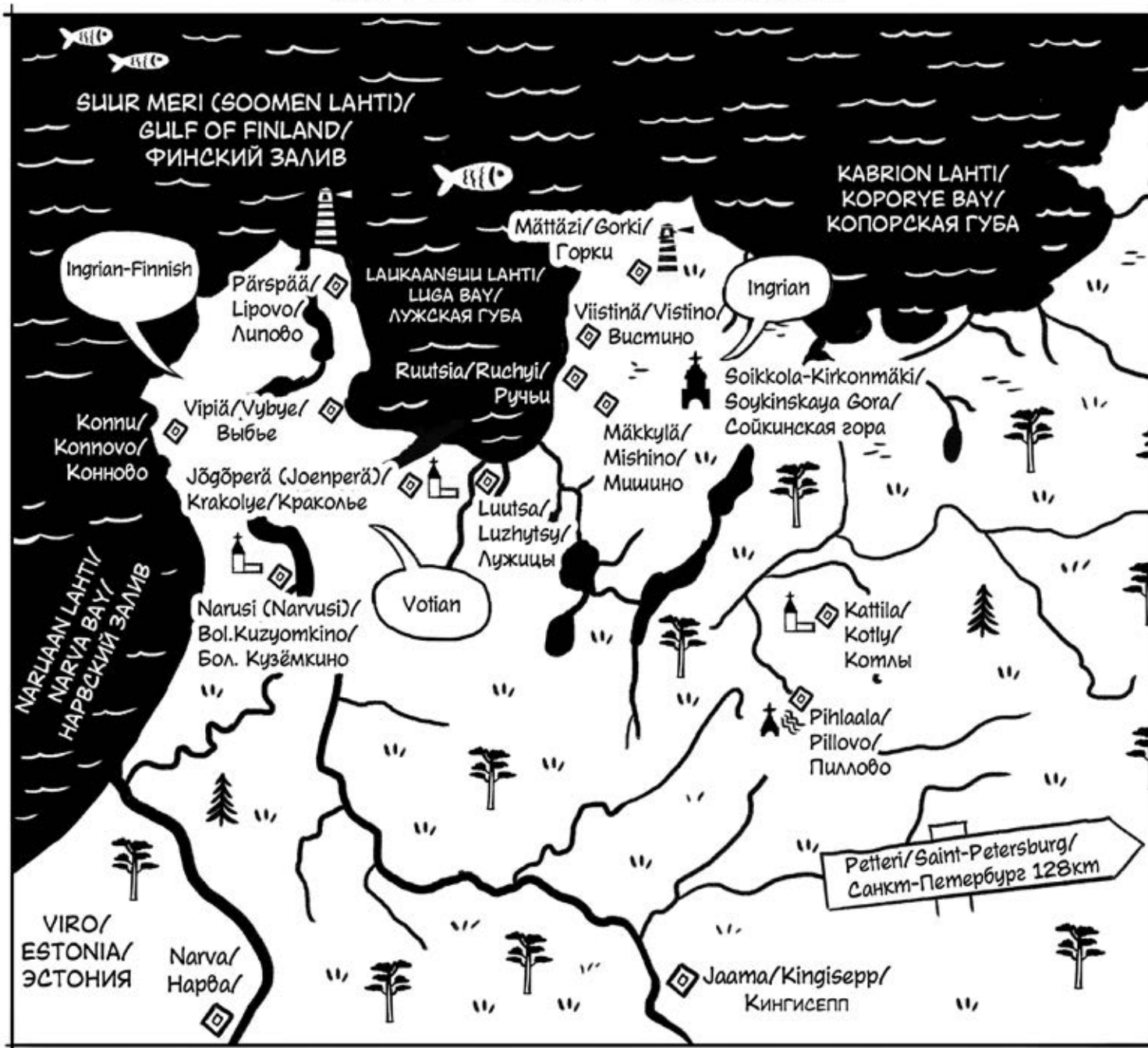
Vera Pronina
(mokšaksi),
Saransk,
Mordva,
Venäjä 2018

ПРОНИНА
ВЕРА
г. Саранск

Vera Pronina
(in Moksha),
Saransk,
Mordovia,
Russia, 2018

VATJA JA INKEROINEN VOTIC AND INGRIAN

Vatja ja inkeroinen

Vatjaa ja inkeroista puhutaan Inkerinmaalla Leningradin alueella Suomenlahden pohjukassa. Molemmat kielet ovat melkein kadonneet, mutta paikalliset aktivistit ovat elvyttämässä niitä erilaisten hankkeiden avulla. Esimerkkeinä mainittakoon Luutsan kylässä toteutettu vatjan kielen elvytysprojekti ”Mummolta lapsenlapselle”, inkeroisenkieliset kylien nimikyltit, kadonneiden ja olemassaolevien vatja- ja inkeroiskylien kartta sekä ”Izhorin maa: Tuttahus” -oppikirja. Inkeroisten lehti Soikkolan Maa ilmestyy kahdesti vuodessa. Järjestimme työpajan vatjan- ja inkeroisenkielisille osallistujille Luutsan Vatjalaismuseossa heinäkuussa 2018. Inkeroiset ovat jatkaneet sarjakuvien piirtämistä ja järjestäneet useita sarjakuvanäyttelyitä.

Votic and Ingrian

The Votic and Ingrian languages are spoken in Ingria, Leningrad Oblast on the Southern shore of the Gulf of Finland. Both languages are close to extinction but are now in the process of revitalization through language projects by local activists. The projects include for example the Votic ”Grandmother to grandchild” project in the village of Luzhitsy, Street signs on Ingrian language, creation of a map of current and lost Votic and Ingrian villages of Soikkola area, and the ”Izhorin maa: Tuttahus” study book. The Ingrian newspaper Soikkolan Maa is published twice a year. We organised a workshop for Votians and Izhorians in the Vods’ museum in Luzhitsy in July 2018. The Ingrians have continued drawing comics and have organised many comics exhibitions.

ELÄMÄN TUULI

Oppikaa kieltä! /
Me tulemme
huomenna /
Ei tulla

Learn Izhorian
language! /
We will come
tomorrow /
No

TUULI ELON

THE WIND OF LIFE

Huomenna
Tomorrow

Yli vuoden
kuluttua /
Kadotimme
kaiken /
Kadotimme
itsemme...

One year later /
We lost
everything /
We lost
ourselves...

1918-
Viimeinen
inkeroisen
kielen puhuja

1918-
The last
Izhorian
speaker

Anno
Kronova

Anna Kronova
(inkeroiseksi),
Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

Anna Kronova
(in Ingrian),
Luzhitsy,
Leningrad oblast,
Russia 2018

KUNNIOITA TAPOJAMME!

Aurinko / Kylä / Puu /
Kirkko / Mäki / Koti /
Metsä / Muista!
Tässä olet vain
vieraana! / Mithä!?

Sun / Village / Tree /
Church / Hill / Home /
Forest / *Remember! You
are only a guest here! /
Whath!?*

RESPECT OUR TRADITIONS!

*Oi voi! / Lintu /
Minä olen täällä
kunkku!!!
(ven.)*

Oh! / Bird /
Ah no! /
I'm the king here!!!
(in Russian)

Etkö sinä tajua
mitään!? /
No...mithä?

Don't you
understand
anything!? /
Oh...whath?

Taasko yksi
typerys? /
Kyllä! Ei ymmärrä
eikä osaa puhua! /
Äitiiiii!!!!

Another
fool again? /
Yes! He doesn't
understand, doesn't
speak! /
Mooooom!!!!

Назакка Дима

Dima Harakka
(inkeroiseksi),
Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

Dima Harakka
(in Ingrian),
Luzhitsy, Leningrad
oblast, Russia 2018

SOIKKOLAN NIEMELLÄ

SOIKKOLAN POOLSAAREL

AT SOIKKOLA CAPE

Ennen /
Minä menen
metsään

Earlier /
I'll go to
the forest

Kerään marjoja
ja sieniä

I pick up berries
and mushrooms

Missä on metsä? /
Ja nyt

Where is the
forest? /
And now

**G. Matelega,
L. Prigaro**
(inkeroiseksi), Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

МАТЕЛЕГА Г.М.
ПРИГАРО Л.А.

**G. Matelega,
L. Prigaro**
(in Ingrian), Luzhitsy,
Leningrad oblast,
Russia 2018

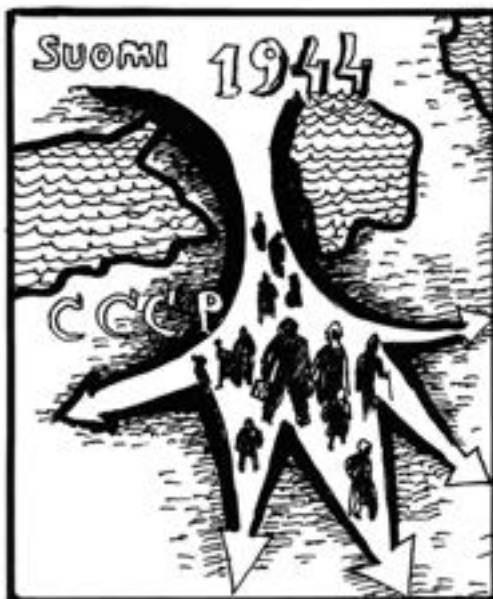
OMA MAA
MANSIKKA

OMA MAA ONO MANTSIKKA

HOME SWEET
HOME

Finland /
Soviet Union

Nadejda Dementieva

**Nadešda
Dementieva**
(inkeroiseksi), Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

**Nadeshda
Dementieva**
(in Ingrian), Luzhitsy,
Leningrad oblast,
Russia 2018

**VATJALAISET.
ELPYMINEN.**

*Minä olen
vatjalainen /
Minä olen
vatjalainen*

*I am Votian /
I am Votian*

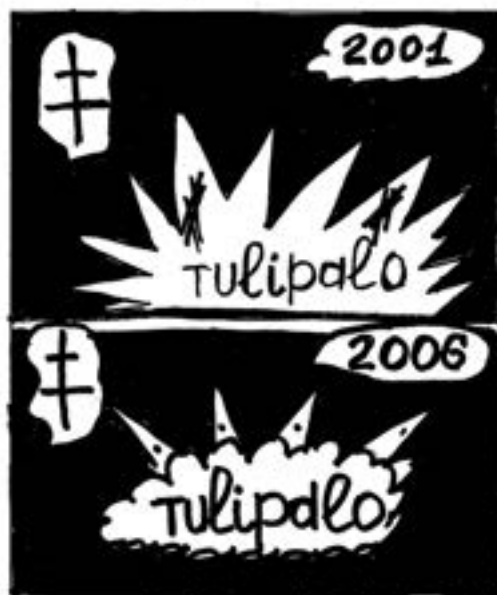
**Возрождение.
Bogb.**

**VOTES
REVIVAL.**

*Tämä on
vatjalaismuseo*

*This is the
Votes' museum*

*2001 /
Tulipalo /
2006 /
Tulipalo*

*2001 /
Fire /
2006 /
Fire*

*Tämä on uusi
vatjalaismuseo /
vatjalainen +
inkeriläinen =
yhdessä*

*This is the new
Votes' museum /
Votes + Izhorians =
Together*

Marina Iljina
(vatjaksi),
Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

**ИЛЬИНА МАРИНА
А.ЛУЖИЦЫ**

Marina Ilyina
(in Votic),
Luzhitsy,
Leningrad oblast,
Russia 2018

**KADONNUT
KISSA**

**UNOHTATTU
KATTI**

**LOST
CAT**

*Vasö,
tule kotiin*

*Vasö,
come home*

*Sinä et
ole Vasö*

*You are
not Vasö*

*Missä
Vasö on?*

*Where
is Vasö?*

Nasto Vitong

Nasto Vitong
(vatjaksi),
Luutsa,
Leningradin alue,
Venäjä 2018

Nasto Vitong
(in Votic),
Luzhitsy,
Leningrad oblast,
Russia 2018